

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a cincea extinsă)

9 septembrie 2009 *

În cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01,

Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava (Spania),

Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco (Spania),

reprezențați inițial de R. Falcón Tella, ulterior de M. Morales Isasi și I. Sáenz-Cortabarría Fernández, avocați,

reclamanți în cauza T-227/01,

susținuți de

Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava (Spania), reprezentată de I. Sáenz-Cortabarría Fernández și M. Morales Isasi, avocați,

* Limba de procedură: spaniola.

și de

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), cu sediul în Bilbao (Spania), reprezentată inițial de M. Araujo Boyd și R. Sanz, ulterior de Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco și V. Sopeña Blanco, avocați,

interveniente,

Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya (Spania),

Comunidad autónoma del País Vasco - Gobierno Vasco,

reprezentați inițial de R. Falcón Tella, ulterior de M. Morales Isasi și I. Sáenz-Cortabarría Fernández, avocați,

reclamanți în cauza T-228/01,

susținuți de

Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya (Spania), reprezentată de I. Sáenz-Cortabarría Fernández și M. Morales Isasi, avocați,

și de

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), cu sediul în Bilbao, reprezentată inițial de M. Araujo Boyd și R. Sanz, și ulterior de Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco și V. Sopeña Blanco, avocați,

interveniente,

Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa (Spania),

Comunidad autónoma del País Vasco - Gobierno Vasco,

reprezentați inițial de R. Falcón Tella, ulterior de M. Morales Isasi și I. Sáenz-Cortabarría Fernández, avocați,

reclamanți în cauza T-229/01,

susținuți de

Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa (Spania), reprezentată de I. Sáenz-Cortabarría Fernández și M. Morales Isasi, avocați,

și de

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), cu sediul în Bilbao, reprezentată inițial de M. Araujo Boyd și R. Sanz, ulterior de Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco și V. Sopena Blanco, avocați,

interveniente,

Confederación Empresarial Vasca (Confebask), cu sediul în Bilbao, reprezentată de M. Araujo Boyd, L. Ortiz Blanco și V. Sopena Blanco, avocați,

reclamantă în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01,

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată inițial de domnul J. Buendía Sierra și ulterior de domnii F. Castillo de la Torre și C. Urraca Caviedes, în calitate de agenți,

pârâtă,

II - 3045

susținută de

Comunidad autónoma de La Rioja (Spania), reprezentată inițial de A. Bretón Rodríguez și ulterior de J. Criado Gámez și I. Serrano Blanco, avocați,

intervenientă,

având ca obiect, în cauzele T-227/01 și T-265/01, o cerere de anulare a Deciziei 2002/820/CE a Comisiei din 11 iulie 2001 privind schema de ajutor de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Álava sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2002, L 296, p. 1), în cauzele T-228/01 și T-266/01, o cerere de anulare a Deciziei 2003/27/CE a Comisiei din 11 iulie 2001 privind schema de ajutor de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Biscaya sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2003, L 17, p. 1), și, în cauzele T-229/01 și T-270/01, o cerere de anulare a Deciziei 2002/894/CE a Comisiei din 11 iulie 2001 privind schema de ajutor de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Guipúzcoa sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2002, L 314, p. 26),

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ
AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (Camera a cincea extinsă),

compus din domnul M. Vilaras, președinte, doamna E. Martins Ribeiro, domnii F. Dehousse (raportor), D. Šváby și doamna K. Jürimäe, judecători,

grefier: domnul J. Palacio González, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 16 ianuarie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul juridic

I — *Reglementarea comunitară*

¹ Articolul 87 CE prevede:

„(1) Cu excepția derogărilor prevăzute de prezentul tratat, sunt incompatibile cu piața comună ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

[...]

(3) Pot fi considerate compatibile cu piața comună:

- (a) ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut;

[...]

- (c) ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu aduc modificări condițiilor schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun;

[...]”

2 Articolul 88 CE prevede:

„(1) Comisia, împreună cu statele membre, verifică permanent regimurile ajutoarelor existente în aceste state. Comisia propune acestora măsurile utile cerute de dezvoltarea treptată sau de funcționarea pieței comune.

(2) În cazul în care, după ce părților în cauză li s-a solicitat să-și prezinte observațiile, Comisia constată că ajutorul acordat de un stat sau prin intermediul resurselor de stat nu este compatibil cu piața comună în conformitate cu articolul 87 sau că acest ajutor este utilizat în mod abuziv, aceasta hotărăște desființarea sau modificarea ajutorului de către statul în cauză în termenul stabilit de Comisie.

[...]

(3) Comisia este informată în timp util pentru a-și prezenta observațiile cu privire la proiectele care urmăresc să instituie sau să modifice ajutoarele. În cazul în care apreciază că un proiect nu este compatibil cu piața comună în conformitate cu dispozițiile articolului 87, Comisia inițiază fără întârziere procedura prevăzută la alineatul precedent. Înainte de pronunțarea unei decizii finale, statul membru în cauză nu poate pune în aplicare măsurile preconizate.”

- 3 Articolul 1 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88 CE] (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41) prevede:

„În sensul prezentului regulament:

[...]

(b) «ajutor existent» înseamnă:

- (i) [...] orice ajutor care a existat înainte de intrarea în vigoare a tratatului în aceste state membre, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale puse în aplicare anterior și care se aplică și ulterior intrării în vigoare a tratatului;

- (ii) ajutorul autorizat, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale care au fost autorizate de Comisie sau Consiliu;

[...]

- (v) ajutorul considerat ajutor existent deoarece se poate dovedi că, în momentul punerii în aplicare, nu reprezenta un ajutor și că a devenit ajutor ulterior, datorită evoluției pieței comune și fără să fi fost modificat de statul membru. Atunci când anumite măsuri devin ajutoare ca urmare a liberalizării unei activități în conformitate cu dreptul comunitar, astfel de măsuri nu sunt considerate ajutor existent după data fixată pentru liberalizare;

- (c) «ajutor nou» înseamnă orice ajutor, respectiv orice schemă de ajutor și orice ajutor individual care nu este ajutor existent, inclusiv modificările ajutoarelor existente;

[...]

- (f) «ajutor ilegal» înseamnă un ajutor de stat nou, pus în aplicare cu încălcarea condițiilor prevăzute la articolul [88] alineatul (3) [CE];

[...]”

4 Potrivit articolului 2 alineatul (1) și articolului 3 din Regulamentul nr. 659/1999, „orice proiect de acordare a unui ajutor nou se notifică în timp util Comisiei de către statul membru în cauză” și nu poate fi acordat „decât în cazul în care Comisia a adoptat, sau [se consideră] a fi adoptat, o decizie de autorizare a acestuia”.

5 În ceea ce privește măsurile nenotificare, articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede că, „[i]n cazul în care deține informații privind un ajutor pretins ilegal, indiferent de sursa acestora, Comisia va examina aceste informații fără întârziere.” La articolul 13 alineatul (1) din același regulament se prevede că, în urma acestei examinări, se adoptă, dacă este cazul, o decizie de a deschide o procedură oficială de investigare. Articolul 13 alineatul (2) din acest regulament prevede că, în materia ajutoarelor ilegale, Comisia nu este obligată să respecte termenele aplicabile în materia examinării preliminare și a procedurii oficiale de investigare în cazul ajutoarelor notificate.

6 Articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede:

„Atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar [...] Comisia nu solicită recuperarea ajutorului în cazul în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept comunitar.”

7 Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul măsurilor referitoare la impozitarea directă a activităților economice (JO 1998, C 384, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 151, denumită în continuare „Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi”) cuprinde printre altele dispoziții privind distincția dintre ajutoarele de stat și măsurile generale. Punctele 13 și 14 din această comunicare prevăd:

„13. Măsurile fiscale de care beneficiază toți agenții economici care operează într-un stat membru sunt, în principiu, măsuri generale [...] Următoarele măsuri nu

constituie ajutor de stat, cu condiția să se aplice fără diferențiere tuturor întreprinderilor și sectoarelor de producție:

- măsurile fiscale de natură pur tehnică [...],

- măsurile ce urmăresc obiectivele politicii economice generale printr-o reducere a sarcinii fiscale legate de anumite costuri de producție [...]

14. Faptul că anumite întreprinderi sau anumite sectoare beneficiază mai mult decât altele de unele dintre aceste măsuri fiscale nu înseamnă neapărat că se încalcă normele de concurență ce reglementează ajutorul de stat. Astfel, măsurile destinate să reducă fiscalitatea muncii pentru toate întreprinderile au un efect mai mare în industriile care folosesc preponderent forța de muncă decât în industriile care folosesc preponderent capitalul, fără a constitui în mod necesar ajutoare de stat [...]"

8 În legătură cu ajutoarele pentru investiții, acestea sunt definite la nota de subsol din pagina 1 a anexei I la Orientările privind ajutoarele de stat cu finalitate regională (JO 1998, C 74, p. 9), astfel cum au fost modificate (JO 2000, C 258, p. 5, denumite în continuare „Orientările din 1998”), astfel:

„Ajutoarele fiscale pot fi considerate ajutoare pentru investiții în cazul în care investiția este baza de calcul a acestora. În plus, orice ajutor fiscal poate intra în această categorie dacă este plătit până la limita unui plafon exprimat în procent din investiție [...]” [traducere neoficială]

II — *Reglementarea națională*

- 9 Cadrul fiscal în vigoare în Țara Bascilor din Spania face parte din Acordul economic instituit prin Legea 12/1981 (Legea spaniolă nr. 12/1981) din 13 mai 1981, modificată ulterior prin Legea 38/1997 (Legea spaniolă nr. 38/1997) din 4 august 1997.
- 10 În temeiul acestei legislații, Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa (Spania) pot, în anumite condiții, să organizeze regimurile fiscale aplicabile pe teritoriile lor. În acest cadru, acestea au adoptat diverse facilități fiscale, în special scutirile de la plata impozitului pe profit de 45 % în cauză în prezentele acțiuni.

A — *Credit fiscal instituit prin legislația fiscală din Territorio Histórico de Álava*

- 11 A șasea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 22/1994 din 20 decembrie 1994 de punere în aplicare a bugetului Territorio Histórico de Álava pentru anul 1995 (denumită în continuare „a șasea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava”) prevede:

„Investițiile în active fixe materiale noi, efectuate între 1 ianuarie 1995 și 31 decembrie 1995, care depășesc 2,5 miliarde de [pesete spaniole], potrivit acordului Diputación Foral de Álava, vor beneficia de un credit fiscal de 45 % din quantumul investiției determinat de Diputación Foral de Álava, aplicabil quantumului final al impozitului de plată.

Orice deducere neaplicată din cauza insuficienței cuantumului final al impozitului de plată poate fi aplicată timp de nouă ani după cel în care a fost adoptată decizia de către Diputación Foral de Álava.

Această decizie a Diputación Foral de Álava stabilește termenele și limitările care sunt aplicabile în fiecare caz.

Avantajele recunoscute în temeiul prezentei dispoziții sunt incompatibile cu orice alt avantaj fiscal în legătură cu aceleași investiții.

Diputación Foral de Álava determină de asemenea durata procesului de investiție, care va putea cuprinde investiții realizate în etapa de pregătire a proiectului care se află la baza investițiilor.”

- 12 Validitatea acestei dispoziții a fost prelungită, pentru anul 1996, prin a cincea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 33/1995 din 20 decembrie 1995, astfel cum a fost modificată prin punctul 2.11 din dispoziția derogatorie unică din Norma Foral nr. 24/1996 din 5 iulie 1996, care a eliminat mențiunea privind cei nouă ani care figura la al doilea paragraf din a șasea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava. Pentru anul 1997, măsura a fost prelungită prin a șaptea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 31/1996 din 18 decembrie 1996.
- 13 Creditul fiscal de 45 % din cuantumul investițiilor a fost menținut, într-o formă modificată, pentru anii 1998 și 1999 prin cea de a unsprezecea dispoziție adițională din

Norma Foral nr. 33/1997 din 19 decembrie 1997 și, respectiv, prin a șaptea dispoziție adițională din Norma Foral nr. 36/1998 din 17 decembrie 1998. Aceste dispoziții prevedeau printre altele:

„[...] procesele de investiții inițiate începând cu 1 ianuarie [1998/1999], care depășesc 2 500 de milioane de [pesete spaniole], vor beneficia de un credit fiscal de 45 % din cuantumul investiției. Acest credit fiscal va fi aplicat cuantumulului final al impozitului personal de plată.

[...]

Pot intra în categoria procesului de investiții acele investiții care, realizate în etapa de pregătire a proiectului care se află la baza investițiilor, au o legătură necesară și directă cu procesul menționat.

Aplicarea creditului fiscal avut în vedere prin prezenta dispoziție generală este subordonată comunicării sale către Diputación Foral de Álava de către contribuabil, potrivit modelului stabilit în acest scop de Diputado Foral de Hacienda, Finanzas y Presupuesto.”

¹⁴ Acest credit fiscal nu a mai fost prelungit pentru anii de după 1999.

B — Credite fiscale instituite prin legislația fiscală din Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa

- 15 A patra dispoziție adițională a Norma Foral nr. 7/1996 din Biscaya din 26 decembrie 1996, prelungită prin a doua dispoziție adițională a Norma Foral nr. 4/1998 din 2 aprilie 1998, și, în termeni analogi, a zecea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 7/1997 din Guipúzcoa din 22 decembrie 1997 dispun:

„Investițiile în active fixe materiale noi, efectuate de la 1 ianuarie 1997, cu un quantum care depășește 2 500 de milioane de [pesete spaniole], cu acordul Diputación Foral de [Vizcaya/Guipúzcoa], vor beneficia de un credit fiscal de 45 % din quantumul determinat de aceasta din urmă, aplicabil quantumului final al impozitului de plată.

Orice deducere neaplicată din cauza insuficienței quantumului impozitului poate fi aplicată în cursul exercițiilor fiscale încheiate în timpul celor cinci ani care urmează celui în care a fost decisă acordarea.

Data de la care începe să curgă termenul de aplicare a deducerii în cauză va putea fi reportată în cursul primului exercițiu, în limitele termenului de prescripție, în care sunt obținute rezultate pozitive.

Acordul avut în vedere la primul alineat stabilește termenele și limitările aplicabile în fiecare caz.

Avantajele recunoscute în temeiul prezentei dispoziții sunt incompatibile cu orice alt avantaj fiscal în legătură cu aceleași investiții.

Diputación Foral de [Vizcaya/Guipúzcoa] stabilește de asemenea durata procesului de investiții, care va putea cuprinde investiții realizate în etapa de pregătire a proiectului care se află la baza investițiilor în temeiul cărora este acordat avantajul fiscal.”

- 16 Aceste dispoziții au fost abrogate prin Norma Foral nr. 7/2000 din 19 iulie 2000, pe cuprinsul Territorio Histórico de Vizcaya, și prin Norma Foral nr. 3/2000 din 13 martie 2000, pe cuprinsul Territorio Histórico de Guipúzcoa.

Situația de fapt

- 17 Cu ocazia procedurilor inițiate ca urmare a plângerilor depuse în iunie 1996 și în octombrie 1997 împotriva aplicării, în cadrul Territorio Histórico de Álava, a unui credit fiscal de 45 % în beneficiul Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa) precum și al Ramondín SA și Ramondín Cápsulas SA (Ramondín), Comisia îl amintește în considerentul (1) al Deciziei 2002/820/CE din 11 iulie 2001 privind schema de ajutoare de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Álava sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2002, L 296, p. 1), al Deciziei 2003/27/CE din 11 iulie 2001 privind schema de ajutoare de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Biscaya sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2003, L 17, p. 1) și al Deciziei 2002/894/CE din 11 iulie 2001 privind schema de ajutoare de stat pusă în aplicare de Spania în favoarea întreprinderilor din provincia Guipúzcoa sub forma unui credit fiscal de 45 % din investiții (JO 2002, L 314, p. 26) (denumite în continuare, împreună, „deciziile atacate”). Comisia a primit de asemenea informații neoficiale, potrivit cărora existau măsuri similare în Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa [considerentul (1) al Deciziilor 2003/27 și 2002/894].
- 18 La 17 martie 1997, Comisia i-a primit pe reprezentanții guvernului din La Rioja (Spania) și ai partenerilor sociali din La Rioja.

- 19 Prin scrisorile din 15 martie 1999 trimise reprezentanței permanente a Regatului Spaniei, Comisia a solicitat informații privind măsurile adoptate de Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa.
- 20 Prin scrisorile din 13 aprilie și din 17 mai 1999 ale reprezentanței lor permanente, autoritățile spaniole au solicitat prelungiri succesive ale termenului acordat pentru răspuns. Prin scrisoarea din 25 mai 1999, serviciile Comisiei au refuzat să acorde a doua prelungire.
- 21 Prin scrisoarea din 2 iunie 1999 a reprezentanței lor permanente, autoritățile spaniole au transmis informații privind creditele fiscale în cauză.
- 22 Prin scrisorile din 17 august 1999, Comisia a informat Regatul Spaniei cu privire la decizia sa de a iniția procedura oficială de investigare în legătură cu cele trei scheme care prevedeau creditele fiscale în cauză. Aceste decizii de deschidere a procedurii oficiale de investigare [deciziile Comisiei privind creditul fiscal prevăzut în legislația Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa (JO 1999, C 351, p. 29) și privind creditul fiscal prevăzut în legislația Territorio Histórico de Álava (JO 2000, C 71, p. 8)] au făcut obiectul unor acțiuni în anulare, care au fost respinse de Tribunal (Hotărârea Tribunalului din 23 octombrie 2002, Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, T-269/99, T-271/99 și T-272/99, Rec., p. II-4217).
- 23 În decizia sa de deschidere a procedurii oficiale de investigare privind creditul fiscal prevăzut în legislația Territorio Histórico de Álava, Comisia a solicitat Regatului Spaniei, printre altele, să îi furnizeze informații cu privire la eventualele ajutoare fiscale sub forma creditelor fiscale în vigoare între 1986 și 1994, cu privire la deciziile de acordare a ajutoarelor între 1995 și 1997 și cu privire la comunicările părților interesate, întocmite potrivit modelului oficial pentru perioada cuprinsă între 1998 și 1999. Comisia solicita astfel să fie indicate cel puțin natura costurilor investițiilor eligibile pentru acordarea de ajutoare, quantumul creditului fiscal al fiecărui beneficiar, ajutoarele plătite fiecărui beneficiar și soldul celor care rămân de plătit, eventualul caracter de întreprindere în dificultate al beneficiarilor, conform Orientărilor comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor

aflate în dificultate, precizări în caz de cumul (cuanum, costuri eligibile, scheme de ajutor eventual aplicate etc.), precum și definiția precisă și detaliată a termenilor „investiție” și „investiție în etapa de pregătire”.

- 24 Prin scrisorile din 9 noiembrie 1999 ale reprezentanței lor permanente, înregistrate la 12 noiembrie 1999, autoritățile spaniole și-au prezentat observațiile, conform cărora nu era vorba despre ajutoare de stat, considerând că nu era necesar să furnizeze informațiile privind deciziile de acordare a creditelor fiscale, solicitate de Comisie în deciziile sale de deschidere a procedurii oficiale de investigare.
- 25 În urma publicării deciziilor de deschidere a procedurii oficiale de investigare în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (a se vedea punctul 22 de mai sus), Comisia a primit, în ianuarie 2000, observații ale terților în privința măsurilor adoptate de Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa, iar în martie și în aprilie 2000, în privința Territorio Histórico de Álava.
- 26 Prin scrisorile din 1 martie 2000 privind Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa și prin scrisoarea din 18 mai 2000 în ceea ce privește Territorio Histórico de Álava, Comisia a transmis aceste observații Regatului Spaniei, dându-i posibilitatea să le comenteze. Deși au introdus o cerere de prelungire cu 20 de zile a termenului de răspuns, autoritățile spaniole nu au transmis observații.

Deciziile atacate

- 27 Prin deciziile atacate, Comisia a calificat drept ajutoare de stat incompatibile cu piața comună creditele fiscale de 45 % din investiții, instituite de Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa.

28 În deciziile atacate, în primul rând, Comisia consideră că aceste credite fiscale constituie ajutoare de stat. Comisia arată că, într-adevăr, acestea aduc beneficiarilor lor un avantaj, care constă într-o reducere a sarcinilor care le grevează în mod normal bugetul și implică o pierdere de încasări fiscale pentru colectivitatea publică în cauză. Acest avantaj ar afecta concurența și schimburile comerciale dintre statele membre. Creditele fiscale în cauză ar avea un caracter selectiv, întrucât acestea favorizează anumite întreprinderi care realizează investiții ce depășesc pragul de 2,5 miliarde de pesete spaniole (ESP). În subsidiar, acest caracter specific ar rezulta de asemenea din existența puterii discreționare a administrației fiscale în punerea în aplicare a schemelor în cauză și din marja sa de apreciere în determinarea cuantumului investițiilor și a procesului de investiție, în lipsa unor definiții precise ale acestor noțiuni. Comisia adaugă că obiectivul vizat de creditele fiscale este unul de politică economică ce nu este inerent sistemului fiscal în cauză, iar aceste credite nu sunt justificate de natura și de structura sistemului fiscal spaniol.

29 În al doilea rând, Comisia constată că creditele fiscale constituie ajutoare ilegale. Aceasta consideră că regula *de minimis* nu este aplicabilă și că nu este vorba despre ajutoare existente. Comisia respinge de asemenea argumentul întemeiat pe încălcarea principiilor protecției încrederii legitime și securității juridice, din moment ce este vorba despre ajutoare noi nenotificate și aceasta consideră că nu a furnizat nicio asigurare precisă care să permită inducerea unor speranțe întemeiate pe legalitatea și pe compatibilitatea ajutoarelor în cauză.

30 În al treilea rând, Comisia consideră că schemele de ajutor în cauză sunt incompatibile cu piața comună. Astfel, potrivit acesteia, creditele fiscale par de natură să îndeplinească, cel puțin parțial, condițiile stabilite de Orientările din 1998 (a se vedea punctul 8 de mai sus), întrucât, pe de o parte, acestea au ca bază de calcul cheltuielile pentru investiții și, pe de altă parte, sunt plătite până la nivelul de 45 % din investiție. Aceste scheme de ajutor nu ar putea beneficia totuși de una dintre derogările regionale prevăzute la articolul 87 alineatul (3) CE. Astfel, Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa nu ar fi eligibile pentru derogarea prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (a) CE din cauza unui produs intern brut pe cap de locuitor prea ridicat. Ajutoarele în litigiu nu ar putea fi autorizate nici în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE, din moment ce amploarea creditelor fiscale depășește plafoanele prevăzute în hărțile ajutoarelor regionale succesive. În plus, dispozițiile în litigiu ar fi de natură să vizeze investiții de înlocuire, precum și cheltuieli legate de „procesul de investiții” sau de „investițiile în etapa de pregătire”. Or, în lipsa unei

definiții precise a acestor termeni, nu se poate exclude că obiectul ajutoarelor în cauză include cheltuieli care nu pot fi considerate cheltuieli pentru investiții în temeiul normelor comunitare aplicabile în materie.

- 31 Pe de altă parte, în legătură cu ajutoarele în favoarea cheltuielilor pentru investiții care nu corespund definiției prevăzute de dreptul comunitar, acestea ar putea fi considerate ajutoare pentru funcționare, interzise în principiu. Comisia consideră în această privință că în prezenta cauză nu sunt îndeplinite condițiile pentru a beneficia de exceptările prevăzute la articolul 87 alineatul (3) literele (a) și (c) CE. Comisia arată în plus că, în absența unor restricții sectoriale, creditele fiscale de 45 % sunt susceptibile să nu respecte normele sectoriale. În sfârșit, Comisia arată că ajutoarele în cauză nu mai pot să beneficieze de alte derogări prevăzute la alineatele (2) și (3) ale articolului 87 CE și că acestea sunt, prin urmare, incompatibile cu piața comună.
- 32 În consecință, Comisia consideră, la articolul 1 din deciziile atacate, că Normas Forales în litigiu constituie ajutoare de stat, puse în aplicare în mod ilegal de către Regatul Spaniei în provinciile Álava, Biscaya și Guipúzcoa, incompatibile cu piața comună.
- 33 Articolul 2 din deciziile atacate prevede că Regatul Spaniei are obligația să abroge schema de ajutoare menționată la articolul 1 în măsura în care aceasta mai este încă în vigoare.

34 Articolul 3 din deciziile finale atacate prevede recuperarea ajutoarelor după cum urmează:

„1. [Regatul Spaniei] adoptă toate măsurile necesare în vederea recuperării de la beneficiari a ajutoarelor menționate la articolul 1 și care deja au fost puse la dispoziția acestora în mod ilegal.

În ceea ce privește ajutoarele neacordate încă, [Regatul Spaniei] trebuie să suspende orice plată.

2. Recuperarea are loc fără întârziere, conform procedurilor din dreptul național, în măsura în care acestea permit executarea imediată și efectivă a prezentei decizii. Ajutoarele care trebuie recuperate includ dobânzile datorate de la data la care ajutoarele au fost puse la dispoziția beneficiarilor până la data recuperării lor. Dobânzile sunt calculate pe baza ratei de referință utilizate pentru calcularea echivalentului-subvenție în cadrul ajutoarelor cu finalitate regională.”

35 Articolul 4 din deciziile atacate enunță faptul că Regatul Spaniei informează Comisia, în termen de două luni de la data notificării deciziilor menționate, cu privire la măsurile pe care le-a adoptat pentru a se conforma acestora. Articolul 5 din Decizia 2002/820 precizează că aceasta nu privește ajutoarele acordate către Demesa și Ramondín. Articolul 5 din Deciziile 2003/27 și 2002/894, precum și articolul 6 din Decizia 2002/820, precizează că Regatul Spaniei este destinatarul deciziilor atacate.

36 În cadrul unei acțiuni introduse de Comisie, Curtea a constatat neîndeplinirea obligațiilor de către Regatul Spaniei din cauza neadaptării măsurilor de punere în aplicare a deciziilor atacate (Hotărârea Curții din 14 decembrie 2006, Comisia/Spania, C-485/03-C-490/03, Rec., p. I-11887).

Procedura

- 37 Prin trei cereri introductive depuse la grefa Tribunalului la 25 septembrie 2001, Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa și Comunidad autónoma del País Vasco – Gobierno Vasco au formulat acțiunile în cauzele T-227/01-T-229/01.
- 38 Prin cererile introductive depuse la grefa Tribunalului la 22 octombrie 2001, Confederación Empresarial Vasca (Confebask) a introdus acțiunile în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01.
- 39 Prin acte depuse la grefa Tribunalului la 21 decembrie 2001, Comunidad autónoma de La Rioja a solicitat să intervină în procedura privind acțiunile în cauzele T-227/01-T-229/01 în susținerea concluziilor Comisiei.
- 40 Prin acte depuse la grefa Tribunalului la 4 ianuarie 2002, Círculo de Empresarios Vascos, Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, precum și Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa au solicitat să intervină în procedura privind acțiunea în cauza T-227/01 în susținerea concluziilor reclamanților; Círculo de Empresarios Vascos, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya, precum și Territorios Históricos de Álava y de Guipúzcoa au solicitat să intervină în procedura privind acțiunea în cauza T-228/01 în susținerea concluziilor reclamanților; Círculo de Empresarios Vascos, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa, precum și Territorios Históricos de Álava y de Vizcaya au solicitat să intervină în procedura privind acțiunea în cauza T-229/01 în susținerea concluziilor reclamanților.

- 41 Prin acte depuse la grefa Tribunalului la 11 ianuarie 2002, Confebask a solicitat să intervină în procedurile privind acțiunile în cauzele T-227/01-T-229/01 în susținerea concluziilor reclamanților.
- 42 Prin acte depuse la grefa Tribunalului la 16 ianuarie 2002, Comunidad autónoma de La Rioja a solicitat să intervină în procedura privind acțiunile în cauzele T-265/01-T-270/01 în susținerea concluziilor Comisiei.
- 43 Prin Ordonanțele din 10 septembrie 2002, președintele Camerei a treia extinse a Tribunalului a decis suspendarea procedurii în fiecare dintre cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01 până la pronunțarea Curții cu privire la recursurile împotriva Hotărârilor Tribunalului din 6 martie 2002, Diputación Foral de Álava și alții/Comisia (T-127/99, T-129/99 și T-148/99, Rec., p. II-1275, denumită în continuare „Hotărârea Demesa”), și Diputación Foral de Álava și alții/Comisia, T-92/00 și T-103/00, Rec., p. II-1385, denumită în continuare „Hotărârea Ramondín”). În aceste două hotărâri, Tribunalul s-a pronunțat cu privire la acțiunile introduse împotriva a două decizii ale Comisiei prin care a fost calificată drept ajutor de stat incompatibil cu piața comună acordarea în favoarea Demesa și a Ramondín a unor avantaje fiscale pe cuprinsul Territorio Histórico de Álava [Decizia 1999/718/CE a Comisiei din 24 februarie 1999 privind ajutorul de stat acordat de Spania în favoarea Demesa (JO L 292, p. 1) și Decizia 2000/795/CE a Comisiei din 22 decembrie 1999 privind ajutorul de stat acordat de Spania în favoarea Ramondín SA și Ramondín Cápsulas SA (JO 2000, L 318, p. 36)].
- 44 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat Camerei a cincea. În consecință, prezentele cauze au fost repartizate Camerei a cincea extinse.
- 45 Hotărârile Curții din 11 noiembrie 2004, Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia (C-183/02 P și C-187/02 P, Rec., p. I-10609), și Ramondín și alții/Comisia (C-186/02 P și C-188/02 P, Rec., p. I-10653), au respins recursurile formulate împotriva Hotărârilor Demesa și Ramondín, punctul 43 de mai sus.

- 46 La 10 ianuarie 2005, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, Tribunalul (Camera a cincea extinsă) a consultat părțile cu privire la consecințele pe care Hotărârile Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia și Ramondín și alții/Comisia, punctul 45 de mai sus, ar fi susceptibile să le aibă asupra prezentelor acțiuni.
- 47 Prin memoriul din 3 februarie 2005, după expunerea punctului lor de vedere asupra acestor hotărâri, reclamantii și-au menținut acțiunile.
- 48 Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco au renunțat la primele două motive din cererile lor introductive în cauzele T-227/01-T-229/01.
- 49 Prin Ordonanțele din 9 septembrie 2005, președintele Tribunalului (Camera a cincea extinsă) a admis cererea de intervenție a Confebask în procedura privind acțiunile în cauzele T-227/01-T-229/01 în susținerea reclamanților. Intervenienta și-a depus memoriile, reclamantii nu au formulat observații specifice în această privință, iar Comisia și-a depus observațiile în termenele acordate.
- 50 Prin Ordonanțele din 9 și din 10 ianuarie 2006, președintele Camerei a cincea extinse a Tribunalului a admis intervenția Comunidad autónoma de La Rioja în susținerea concluziilor Comisiei în procedurile privind cauzele T-265/01, T-266/01 și, respectiv, T-270/01, pe de o parte, precum și T-227/01-T-229/01, pe de altă parte. Intervenienta și-a depus memoriile. Reclamanta în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01 și-a prezentat observațiile. Reclamantii în cauzele T-227/01-T-229/01 au arătat că nu doresc să formuleze observații. Comisia nu a depus observații.
- 51 Prin Ordonanțele din 10 ianuarie 2006, președintele Camerei a cincea extinse a Tribunalului a admis intervenția Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, a Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya și a Cámara Oficial de

Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa, în cauzele T-227/01, T-228/01 și, respectiv, T-229/01, dar a respins cererea de intervenție a Círculo de Empresarios Vascos, precum și pe cea a Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa. Intervenientele și-au depus memoriul. Reclamanții nu au formulat observații specifice în această privință, iar Comisia și-a depus observațiile în termenul acordat.

- 52 La 27 aprilie 2006, părțile au fost invitate să își prezinte observațiile cu privire la conexarea acțiunilor în cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01 în scopul procedurii orale și, eventual, în scopul pronunțării hotărârii. Aceste cauze au fost conexate prin Ordonanța președintelui Camerei a cincea extinse a Tribunalului din 13 iulie 2006 în scopul procedurii orale, potrivit articolului 50 din Regulamentul de procedură al Tribunalului.
- 53 La 14 februarie 2007, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, Tribunalul a solicitat reclamanților, în fiecare dintre cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01, anumite informații privind beneficiarii schemelor fiscale în cauză.
- 54 Prin scrisoarea din 26 februarie 2007, Confebask a solicitat revizuirea măsurii de organizare a procedurii. Reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 au răspuns, prin scrisoarea din 6 martie 2007, că aveau îndoieli în legătură cu pertinența unei astfel de măsuri.
- 55 La 2 aprilie 2007, Tribunalul a menținut măsura de organizare a procedurii din 14 februarie 2007, invitând reclamanții în fiecare dintre cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01 să îi furnizeze informațiile solicitate. Reclamanții au răspuns prin scrisori la 23 aprilie 2007.

- 56 La 31 iulie 2007, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, Tribunalul a adresat întrebări părților, la care acestea au răspuns în octombrie 2007.
- 57 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul a decis deschiderea procedurii orale. Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința care a avut loc la 16 ianuarie 2008.
- 58 În cadrul acestei ședințe, Tribunalul a acordat părților un termen care expira la 28 ianuarie 2008 pentru a comunica anumite informații privind beneficiarii măsurilor în cauză. S-a luat act de acest termen în procesul-verbal al ședinței.
- 59 La sfârșitul ședinței, președintele Camerei a cincea extinse a decis suspendarea terminării procedurii orale.
- 60 Prin scrisorile din 24 ianuarie 2008, pentru Territorio Histórico de Vizcaya, și din 28 ianuarie 2008, pentru Territorios Históricos de Álava y de Guipúzcoa, reclamantii au depus documente privind informațiile solicitate de Tribunal în cadrul ședinței. Confesask a răspuns prin scrisoarea din 29 ianuarie 2008. Comisia, după o prelungire a termenului acordat de Tribunal, și-a prezentat observațiile cu privire la documentele prezentate.
- 61 Președintele Camerei a cincea extinse a închis procedura orală la 12 martie 2008. Părțile au fost informate cu privire la acest lucru prin scrisorile din 14 martie 2008.

62 După ascultarea părților în această privință, Tribunalul consideră că este necesară conexarea acțiunilor în cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01 în vederea pronunțării hotărârii, potrivit articolului 50 din Regulamentul de procedură.

63 În cadrul ședinței, reclamantii din cauzele T-227/01-T-229/01 au reînnoit cererea adresată Tribunalului de a invita Comisia să prezinte anumite documente. Tribunalul consideră totuși că este clarificat suficient de înscrisurile din dosar.

Concluziile părților

I — În cauzele T-227/01-T-229/01

64 Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco, reclamantii, solicită Tribunalului:

— în principal, anularea deciziilor atacate;

— în subsidiar, anularea articolului 3 din deciziile atacate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

65 Confebask, intervenientă în susținerea concluziilor reclamanților în cauzele T-227/01-T-229/01, solicită Tribunalului:

- anularea deciziilor atacate;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

66 Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya și Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa, interveniente în susținerea reclamanților în cauzele T-227/01, T-228/01 și, respectiv, T-229/01, solicită Tribunalului:

- anularea, în principal, a deciziilor atacate respective în fiecare dintre aceste cauze sau, în subsidiar, anularea articolului 3 din aceste decizii;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

67 Comisia și Comunidad autónoma de La Rioja, intervenientă în susținerea acesteia, solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunilor introduse de Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa ca nefondate;

- declararea inadmisibilității acțiunilor introduse de Comunidad autónoma del País Vasco sau, în subsidiar, respingerea acestora ca nefondate;

- obligarea reclamanților la plata cheltuielilor de judecată.

II — *În cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01*

⁶⁸ Confebask, reclamantă, solicită Tribunalului:

- în principal, anularea deciziilor atacate;

- în subsidiar, anularea articolelor 3 și 4 din deciziile atacate;

- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

⁶⁹ Comisia și Comunidad autónoma de La Rioja, intervenientă în susținerea acesteia, solicită Tribunalului:

- declararea acțiunilor drept inadmisibile;

- în subsidiar, respingerea acțiunilor ca nefondate;

- obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

I — Cu privire la admisibilitatea acțiunilor

- 70 Trebuie examinată admisibilitatea, în primul rând, a acțiunilor în cauzele T-227/01-T-229/01, apoi, în al doilea rând, a acțiunilor introduse de Confebask în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01.

A — Cu privire la admisibilitatea acțiunilor în cauzele T-227/01-T-229/01

- 71 Trebuie să fie examinată, în primul rând, admisibilitatea acțiunilor în anulare și, în al doilea rând, admisibilitatea intervenției Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01.

1. Cu privire la admisibilitate acțiunilor în anulare în cauzele T-227/01-T-229/01

a) Argumentele părților

- 72 Comisia, susținută de Comunidad autónoma de La Rioja, fără a ridica totuși o excepție de inadmisibilitate formală în sensul articolului 114 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, consideră că Comunidad autónoma del País Vasco nu are calitate procesuală activă pentru a introduce o acțiune în anulare în cauzele T-227/01-T-229/01. Împrejurarea că aceasta ar exercita „competențe în materie de coordonare și de armonizare fiscală între Territorios Históricos” nu ar permite să se concluzioneze că aceasta este vizată în mod direct și individual prin deciziile atacate. Astfel, schemele de ajutor în cauză ar fi fost adoptate exclusiv de Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa. Comisia se referă în această privință la punctele 54 și 55 din Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus.
- 73 Comisia admite totuși că acțiunile menționate anterior sunt admisibile, în măsura în care au fost introduse împreună cu Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, care dispun, potrivit acesteia, de calitate procesuală activă.
- 74 Reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 solicită declararea admisibilității acțiunilor lor.

b) Aprecierea Tribunalului

- 75 Trebuie să se constate că reclamanții, și anume Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco, nu sunt destinatarii deciziilor atacate.

76 Trebuie să se arate că admisibilitatea acțiunilor introduse de Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa nu este contestată. Astfel, deciziile atacate se raportează la scheme de ajutoare ai căror autori sunt aceștia. În plus, deciziile atacate îi împiedică să își exercite în mod liber competențele proprii, de care se bucură direct în temeiul dreptului spaniol (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 30 aprilie 1998, Vlaams Gewest/Comisia, T-214/95, Rec., p. II-717, punctele 29 și 30, Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 50, și Hotărârea Tribunalului din 23 octombrie 2002, Diputación Foral de Álava și alții/Comisia, T-346/99-T-348/99, Rec., p. II-4259, punctul 37). Acțiunile sunt, prin urmare, admisibile în ceea ce privește Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa.

77 Întrucât pentru fiecare dintre cauzele T-227/01-T-229/01 este vorba despre una și aceeași acțiune, nu este necesar să se examineze calitatea procesuală activă a Comunidad autónoma del País Vasco (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 24 martie 1993, CIRFS și alții/Comisia, C-313/90, Rec., p. I-1125, punctul 31, Hotărârea Tribunalului din 15 septembrie 1998, European Night Services și alții/Comisia, T-374/94, T-375/94, T-384/94 și T-388/94, Rec., p. II-3141, punctul 61).

78 Rezultă că acțiunile în anulare în cauzele T-227/01-T-229/01 sunt admisibile.

2. Cu privire la admisibilitatea intervenției Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01

a) Cu privire la admisibilitate cererii de intervenție a Confebask

79 În cadrul procedurii orale, Comisia a susținut că, în măsura în care acțiunea părților principale nu privește decât recuperarea ajutoarelor în cauză și în măsura în care

niciunul dintre membrii Confebask nu este vizat de această recuperare, cererea de intervenție a Confebask nu este admisibilă.

80 Ca urmare a întrebărilor adresate în cadrul ședinței, Confebask a furnizat anumite documente. Astfel, aceasta a prezentat un document provenind de la directorul general al finanțelor (Director General de Hacienda) din fiecare dintre cele trei Territorios Históricos, care atestă că anumite întreprinderi beneficiaseră de creditele fiscale în cauză. Aceste documente atestă că întreprinderile respective sunt vizate de deciziile atacate și, în particular, de articolul 3 din aceste decizii, prin care se dispune recuperarea ajutoarelor. O atestare, semnată de secretarul general și de președintele Confebask, certifică în plus, pentru fiecare dintre aceste întreprinderi, calitatea de membru al Confebask la momentul introducerii cererilor de intervenție.

81 Trebuie amintit că adoptarea Ordonanței din 9 septembrie 2005 de către președintele Camerei a cincea extinse a Tribunalului, prin care a fost admisă cererea de intervenție a Confebask în susținerea concluziilor reclamanților în cauzele T-227/01-T-229/01, nu se opune efectuării unei noi examinări a admisibilității intervenției sale în hotărârea prin care se soluționează acțiunea (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, Hüls/Comisia, C-199/92 P, Rec., p. I-4287, punctul 52).

82 Conform articolului 40 al doilea paragraf din Statutul Curții de Justiție, aplicabil Tribunalului în temeiul articolului 53 primul paragraf din același statut, dreptul de a interveni aparține oricărei persoane care dovedește că are un interes în soluționarea litigiului.

83 Potrivit unei jurisprudențe constante, este admisă intervenția asociațiilor reprezentative care au ca obiect protecția membrilor lor în cauze care ridică probleme de principiu de natură să îi afecteze pe aceștia din urmă [Ordonanța președintelui Curții din 17 iunie 1997, National Power și PowerGen, C-151/97 P(I) și C-157/97 P(I), Rec., p. I-3491, punctul 66, Ordonanța președintelui Curții din 28 septembrie 1998, Pharos/Comisia, C-151/98 P, Rec., p. I-5441, punctul 6, și Ordonanța președintelui Camerei a patra a Tribunalului din 19 aprilie 2007, MAAB/Comisia, T-24/06, nepublicată în Repertoriu, punctul 10].

- 84 În plus, trebuie amintit că adoptarea unei interpretări extensive a dreptului de a interveni în privința asociațiilor urmărește să permită o mai bună apreciere a cadrului cauzelor, evitând în același timp o multitudine de intervenții individuale care ar compromite eficacitatea și buna derulare a procedurii (Ordonanța National Power și PowerGen, punctul 83 de mai sus, punctul 66, și Ordonanța Tribunalului din 26 iulie 2004, Microsoft/Comisia, T-201/04 R, Rec., p. II-2977, punctul 38).
- 85 În speță, Confebask este o organizație profesională confederativă intersectorială, având ca obiect reprezentarea, coordonarea, informarea și apărarea intereselor generale și comune ale întreprinzătorilor din organizațiile din Țara Bascilor din Spania care o alcătuiesc. Aceasta are ca obiect, printre altele, reprezentarea și apărarea intereselor întreprinderilor basce față de administrație și față de organizațiile sociale și profesionale.
- 86 Nu se contestă că este vorba despre o organizație reprezentativă a întreprinderilor din Țara Bascilor din Spania.
- 87 În plus, trebuie să se constate că, astfel cum rezultă din documentele prezentate în cadrul procedurii orale, anumite întreprinderi, care erau membre ale Confebask atunci când aceasta a introdus cererea de intervenție, au beneficiat de ajutoare acordate în temeiul schemelor fiscale în cauză în speță.
- 88 Prin urmare, interesele acestor întreprinderi, atât membre ale Confebask, cât și beneficiare efective ale măsurilor fiscale în cauză, sunt susceptibile să fie afectate de soluția pronunțată în prezentele acțiuni.
- 89 Mai mult, Confebask a participat la procedura administrativă care a condus la adoptarea deciziilor atacate.

90 Prin urmare, trebuie să se considere că Confebask justifică un interes pentru soluționarea litigiului și că intervenția sa în susținerea reclamanților este admisibilă.

b) Cu privire la admisibilitatea memoriului în intervenție al Confebask

Argumentele părților

91 Comisia consideră că memoriile în intervenție ale Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01 nu conțin nicio argumentare juridică, în măsura în care acestea ar face trimitere numai la anexe. Comisia deduce de aici că aceste memorii nu respectă cerințele stabilite la articolul 44 din Regulamentul de procedură.

92 În subsidiar, în ipoteza în care Tribunalul ar considera admisibile în mod global memoriile în intervenție ale Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01, Comisia susține că mai multe motive invocate de Confebask, în calitate de intervenientă, sunt inadmisibile, acestea modificând cadrul litigiului definit prin cererile introductive din aceste cauze.

Aprecierea Tribunalului

93 Articolul 116 alineatul (4) al doilea paragraf din Regulamentul de procedură prevede:

„[...]”

Memoriul în intervenție cuprinde:

- a) concluziile intervenientului privind susținerea sau respingerea, în tot sau în parte, a concluziilor uneia dintre părți;
- b) motivele și argumentele invocate de intervenient;
- c) probele propuse, dacă este cazul.”

94 Potrivit unei jurisprudențe consacrate în ceea ce privește cererea introductivă, aplicabilă prin analogie în privința memoriului în intervenție (Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Regione autónoma della Sardegna/Comisia, T-171/02, Rec., p. II-2123, punctul 186), expunerea sumară a motivelor trebuie să fie suficient de clară și de precisă pentru a permite pârâtului să își pregătească apărarea, iar Tribunalului să se pronunțe asupra acțiunii, dacă este cazul fără alte informații suplimentare (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 14 decembrie 2005, Honeywell/Comisia, T-209/01, Rec., p. II-5527, punctul 55 și jurisprudența citată).

95 Pe de altă parte, în vederea garantării securității juridice și a bunei administrări a justiției, este necesar, pentru ca o acțiune să fie admisibilă, ca elementele esențiale de fapt și de drept pe care se întemeiază aceasta să rezulte, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul cererii introductive (a se vedea Hotărârea Honeywell/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 56 și jurisprudența citată). În această privință, dacă cuprinsul cererii introductive poate fi susținut și completat cu privire la aspecte specifice prin trimiteri la anumite pasaje din înscrisurile anexate, o trimitere globală la alte înscrisuri, chiar anexate la cerere, nu poate suplini absența elementelor esențiale ale argumentării în drept, care, în temeiul dispozițiilor menționate anterior, trebuie să figureze în cerere (Ordonanța Tribunalului din 21 mai 1999, Asia Motor France și alții/Comisia, T-154/98, Rec., p. II-1703, punctul 49). În plus, nu intră în competența Tribunalului să caute și să identifice în anexe motivele și argumentele care ar putea fi considerate drept temei al acțiunii, anexele având o funcție pur probatorie și auxiliară (a se vedea Hotărârea Tribunalului Honeywell/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 57, și Hotărârea Tribunalului din 11 iulie 2007, Asklepios Kliniken/Comisia, T-167/04, Rep., p. II-2379, punctul 40 și jurisprudența citată; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea Curtii din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., p. I-5425, punctele 97-99).

96 În speță, în memoriile în intervenție depuse în cauzele T-227/01-T-229/01, Confebask indică faptul că intervine în susținerea concluziilor reclamantilor în fiecare dintre aceste cauze. Confebask solicită anularea deciziilor atacate și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată. Aceasta consideră oportun, „pentru a permite Tribunalului să economisească timp și resurse de traducere”, să facă trimitere la cererile pe care le-a formulat în cauzele T-265/01, T-266/01 și, respectiv, T-270/01, anexate la memoriile sale în intervenție. În acestea, Confebask prezintă, pe de altă parte, observații privind încălcarea principiului protecției încrederii legitime.

97 Trebuie să se constate, așadar, că, în afara argumentului privind încrederea legitimă, niciun element esențial de fapt și de drept nu reiese, nici măcar în mod sumar sau în esență, din chiar memoriile în intervenție.

- 98 În plus, deși cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01 au fost conexate la 13 iulie 2006, respectiv ulterior intervenției Confebask, nu este mai puțin adevărat că acestea își păstrează caracterul autonom (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 21 iunie 2001, Moccia Irme și alții/Comisia, C-280/99 P-C-282/99 P, Rec., p. I-4717, punctul 66, și Hotărârea Honeywell/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 71).
- 99 În sfârșit, Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco, reclamauți în cauzele T-227/01-T-229/01, și Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya, precum și Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa (denumite în continuare, împreună, „Cámaras Oficiales de Comercio e Industria”), interveniente în cauzele T-227/01-T-229/01, nu sunt părți în acțiunile T-265/01, T-266/01 și T-270/01, la care face trimitere Confebask. Or, identitatea părților este o condiție esențială a admisibilității motivelor care se pretinde că au fost invocate prin intermediul unei trimiteri la înscrisurile dintr-o altă cauză (Hotărârea Honeywell/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 67).
- 100 În aceste împrejurări, o trimitere globală la alte înscrisuri, chiar anexate la memoriile în intervenție, nu poate suplini lipsa elementelor esențiale ale argumentației în drept, care, potrivit articolului 116 alineatul (4) al doilea paragraf litera (b) din Regulamentul de procedură, trebuie să figureze în memoriul în intervenție.
- 101 Rezultă că memoriile în intervenție ale Confebask sunt inadmisibile în măsura în care fac trimitere la cererile introductive din cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01 și sunt admisibile în măsura în care invocă încălcarea principiului protecției încrederii legitime. Așadar, nu este necesară pronunțarea asupra motivului invocat în subsidiar de Comisie, potrivit căruia mai multe motive invocate de Confebask ar fi inadmisibile, acestea modificând cadrul litigiului definit prin cererile introductive.

B — *Cu privire la admisibilitatea acțiunii în anulare formulate de Confebask în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01*

1. Argumentele părților

- 102 Comisia și Comunidad autónoma de La Rioja, fără a ridica în mod formal o excepție de inadmisibilitate în sensul articolului 114 din Regulamentul de procedură, susțin că acțiunile introduse de Confebask sunt inadmisibile. Potrivit acestora, o întreprindere nu ar putea introduce o acțiune împotriva unei decizii de incompatibilitate a unei scheme de ajutor ai cărei beneficiari nu sunt determinați în mod individual, ci în termeni generali și abstracti. În consecință, Confebask nu ar putea invoca o calitate procesuală activă rezultând din faptul că întreprinderile pe care le reprezintă ar fi vizate direct și individual prin actele atacate. Pe de altă parte, Confebask nu ar invoca niciun interes propriu. În sfârșit, intervenția Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01 ar îndeplini preocuparea privind buna administrare a procedurii care justifică recunoașterea unui drept la acțiune al asociațiilor.
- 103 Confebask consideră, dimpotrivă, că are calitate procesuală activă. Astfel, Confebask afirmă că reprezintă interesele unor întreprinderi care au ele însele calitate procesuală activă, din moment ce sunt supuse schemelor fiscale în cauză și sunt, astfel, susceptibile să aibă obligația de a restitui ajutorul primit.
- 104 Ca răspuns la o întrebare a Tribunalului, Confebask a declarat mai întâi că nu dispunea de informații cu privire la problema dacă unii dintre membrii săi au fost beneficiarii efectivi ai măsurilor în cauză. Aceasta a subliniat totuși că ea reprezintă unicul interlocutor, în privința administrațiilor publice spaniole, al întreprinzătorilor basci pe care îi reprezintă, care sunt destinatarii ai normelor în litigiu. În orice caz, calitatea sa procesuală activă nu ar fi sub semnul întrebării, cu atât mai mult cu cât aceasta ar fi participat în mod activ la toate procedurile încă de la începutul demersurilor întreprinse de Comisie.

- 105 În urma ședinței și la cererea, reînnoită pentru a treia oară, a Tribunalului, care a condus la o prelungire a procedurii orale, Confebask a prezentat atestări ale directorului general al finanțelor din fiecare dintre cele trei Territorios Históricos, care certifică faptul că anumite întreprinderi, în privința cărora s-a dovedit că erau membre ale Confebask la momentul introducerii acțiunilor în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, erau vizate de fiecare dintre deciziile atacate și în particular de ordinul de recuperare a creditelor fiscale în cauză (a se vedea punctul 80 de mai sus).
- 106 Comisia, în observațiile sale privind documentele prezentate de Confebask după ședință, consideră că aceasta nu a făcut dovada faptului că beneficiarii în cauză erau supuși unui ordin de recuperare.

2. Aprecierea Tribunalului

- 107 Întrucât în prezenta cauză este vorba despre o acțiune în anulare introdusă de o asociație, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, apărarea intereselor generale nu este suficientă pentru a stabili admisibilitatea unei astfel de acțiuni (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 14 decembrie 1962, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes și alții/Consiliul, 16/62 și 17/62, Rec., p. 901, 919 și 920, și Hotărârea Curții din 10 iulie 1986, DEFI/Comisia, 282/85, Rec., p. 2469, punctele 16-18).
- 108 O asociație precum Confebask, care are sarcina de a apăra interesele întreprinderilor basce, nu poate introduce, în principiu, o acțiune în anulare admisibilă împotriva unei decizii finale a Comisiei în materia ajutoarelor de stat decât dacă întreprinderile pe care le reprezintă sau unele dintre acestea au calitate procesuală activă în mod individual sau dacă asociația poate invoca un interes propriu (a se vedea Hotărârea Curții din 22 iunie 2006, Belgia și Forum 187/Comisia, C-182/03 și C-217/03, Rec., p. I-5479, punctul 56 și jurisprudența citată).

- 109 Existența calității procesuale active a Confebask în prezenta cauză trebuie apreciată în lumina acestor principii.
- 110 În legătură cu problema dacă membrii Confebask sau membrii membrilor săi au calitate procesuală activă pentru a acționa în nume individual împotriva deciziilor atacate, trebuie să se examineze dacă sunt vizați direct și individual prin deciziile atacate, în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE.
- 111 O persoană fizică sau juridică nu poate pretinde că este vizată individual decât dacă este afectată de actul în litigiu din cauza anumitor calități care îi sunt specifice sau din cauza unei situații de fapt care o caracterizează în raport cu orice altă persoană și, prin urmare, o individualizează ca și cum ar fi destinatarul actului (a se vedea Hotărârea Curții din 15 iulie 1963, Plaumann/Comisia, 25/62, Rec., p. 197, 223, și Hotărârea Curții din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-298/00 P, Rec., p. I-4087, punctul 36 și jurisprudența citată).
- 112 În această privință, beneficiarii potențiali ai unei scheme de ajutor nu pot, numai în această calitate, să fie considerați ca fiind vizați individual de decizia Comisiei de constatare a incompatibilității acestei scheme cu piața comună (a se vedea Ordonanța Tribunalului din 10 martie 2005, Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia și alții/Comisia, T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00-T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00-T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-274/00-T-276/00, T-281/00, T-287/00 și T-296/00, Rec., p. II-787, punctul 34 și jurisprudența citată).
- 113 Cu toate acestea, este diferită situația în care se găsește o întreprindere care nu este vizată de decizia în cauză numai în calitate de întreprindere potențial beneficiară a schemei de ajutoare în litigiu, ci și în calitatea sa de beneficiar efectiv al unui ajutor individual acordat în temeiul acestei scheme și a cărui recuperare a fost dispusă de Comisie (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 19 octombrie 2000, Italia și Sardegna Lines/Comisia, C-15/98 și C-105/99, Rec., p. I-8855, punctul 34, și Hotărârea Curții Italia/Comisia, punctul 111 de mai sus, punctele 38 și 39).

- 114 Or, în prezenta cauză, reiese din documentele comunicate de Confebask în urma ședinței că anumite întreprinderi, aflate printre membrii săi la momentul introducerii acțiunilor în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, sunt vizate de măsurile fiscale în cauză în fiecare dintre deciziile atacate, în calitate de beneficiari efectivi ai unui ajutor individual, acordat în temeiul schemelor fiscale în cauză, și a cărui recuperare a fost dispusă de către Comisie. Astfel, atestările care provin de la directorii generali ai finanțelor din fiecare dintre Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa menționează întreprinderi care au beneficiat de creditul fiscal de 45 % și certifică faptul că acestea sunt afectate de deciziile atacate.
- 115 Prin urmare, aceste întreprinderi trebuie să fie considerate ca fiind vizate individual de deciziile atacate. În această privință, în măsura în care condițiile de admisibilitate ale acțiunilor pot fi examinate în orice moment din oficiu de către instanța comunitară, nimic nu împiedică să se țină cont de indicațiile suplimentare furnizate, în prezenta cauză, în cadrul procedurii orale (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 2006, Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid și Federación Catalana de Estaciones de Servicio/Comisia, T-95/03, Rec., p. II-4739, punctul 50).
- 116 În ceea ce privește condiția afectării directe, deciziile atacate obligă Regatul Spaniei să adopte măsurile necesare pentru a recupera de la beneficiari ajutoarele în cauză. Prin urmare, întreprinderile care au beneficiat de aceste ajutoare trebuie să fie considerate ca fiind vizate în mod direct de aceste decizii (a se vedea în acest sens Hotărârea Italia și Sardegnă Lines/Comisia, punctul 113 de mai sus, punctul 36, Hotărârea Tribunalului din 20 septembrie 2007, Salvat père & fils și alții/Comisia, T-136/05, Rep., p. II-4063, punctul 75).
- 117 Rezultă că aceste întreprinderi, membre ale Confebask, ar fi fost considerate că au ele însele calitate procesuală activă.
- 118 Întrucât Confebask reprezintă întreprinderi dintre care cel puțin unele au calitate procesuală activă în mod individual, aceasta are calitate procesuală activă în privința deciziilor atacate.

II — *Cu privire la temeinicia acțiunilor*

- 119 Trebuie să fie examinate motivele întemeiate pe inexistența unui ajutor de stat, pe compatibilitatea schemelor în cauză cu piața comună, pe abuzul de putere al Comisiei și pe caracterul existent al ajutoarelor în cauză, motive invocate de Confebask, reclamantă în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, înainte de a examina motivul întemeiat pe viciul de procedură și pe încălcarea principiilor securității juridice, buneii administrări, protecției încrederii legitime și egalității de tratament, invocat atât în cauzele T-227/01-T-229/01, cât și în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, iar apoi motivul întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității, invocat de reclamantă în cauzele T-227/01-T-229/01.

A — Cu privire la motivul întemeiat pe inexistența unui ajutor de stat în sensul articolului 87 CE (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)

- 120 În cererile sale introductive în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, Confebask invocă, în primul rând, faptul că creditele fiscale în cauză nu ar implica nicio reducere a încasărilor fiscale. În al doilea rând, aceasta susține că nu a fost demonstrat suficient de către Comisie faptul că măsurile în cauză ar afecta comerțul intracomunitar și ar provoca o denaturare a concurenței. În al treilea rând, Confebask contestă caracterul specific al măsurilor fiscale în cauză. În al patrulea rând, aceasta invocă faptul că natura și structura sistemului fiscal ar oferi o justificare pentru creditele fiscale în cauză. În al cincilea rând, aceasta invocă un motiv întemeiat pe inaplicabilitatea articolului 87 CE în prezenta cauză.

1. Cu privire la primul aspect, întemeiat pe inexistența unei reduceri a încasărilor fiscale

a) Argumentele părților

121 Confebask susține că afirmația Comisiei din deciziile atacate, potrivit căreia creditele fiscale în cauză ar provoca o reducere a încasărilor fiscale, presupune că ar exista o cotă de impunere generală, față de care orice facilitate fiscală ar determina o pierdere de resurse și, prin urmare, un ajutor de stat. Or, Confebask susține că o astfel de cotă nu există și subliniază faptul că toate legislațiile statelor membre cuprind forme de scutire. Mai mult, Normas Forales contestate ar avea drept scop încurajarea investițiilor. Acestea ar genera astfel încasări, întrucât investițiile ar fi ele însele impozitate.

122 Comisia contestă temeinicia acestei argumentări.

b) Aprecierea Tribunalului

123 În temeiul articolului 87 alineatul (1) CE, sunt incompatibile cu piața comună ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

124 Rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții că noțiunea de ajutor cuprinde nu numai prestații pozitive precum subvențiile, ci și intervenții care, sub diverse forme, reduc sarcinile care grevează în mod normal bugetul unei întreprinderi și care, din acest

motiv, fără să fie subvenții în sensul strict al termenului, au aceeași natură și efecte identice (Hotărârea Curții din 19 mai 1999, Italia/Comisia, C-6/97, Rec., p. I-2981, punctul 15).

125 Or, o măsură prin care autoritățile publice acordă anumitor întreprinderi o scutire fiscală care, deși nu implică un transfer de resurse de stat, plasează beneficiarii într-o situație financiară mai favorabilă decât cea a celorlalți contribuabili constituie un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE (Hotărârea Curții din 15 martie 1994, Banco Exterior de España, C-387/92, Rec., p. I-877, punctul 14).

126 În prezenta cauză, este suficient să se constate că reducerea sarcinii fiscale pe care creditul fiscal de 45 % în cauză o aduce întreprinderilor beneficiare este echivalentă cu 45 % din cuantumul investiției eligibile, astfel cum a arătat Comisia, în mod întemeiat, în deciziile atacate (punctul 54 din Decizia 2002/820; punctul 62 din Deciziile 2003/27 și 2002/894). Astfel, în absența acestui credit fiscal, întreprinderea trebuie să achite totalitatea cuantumului final al impozitului de plată. Întreprinderea beneficiară a acestui credit fiscal se găsește, prin urmare, într-o situație financiară mai favorabilă decât cea a altor contribuabili.

127 Contrar celor afirmate de Confebask, Comisia a considerat în mod întemeiat că respectivele credite fiscale implicau o pierdere de încasări fiscale.

128 În această privință, afirmația Confebask potrivit căreia Comisia și-ar fi bazat raționamentul pe o cotă a impozitului generală nu este susținută în niciun mod. Dimpotrivă, rezultă din deciziile atacate că trimiterea Comisiei era la nivelul normal al impozitului care decurge din sistemul fiscal respectiv (punctul 56 din Decizia 2002/820; punctul 64 din Deciziile 2003/27 și 2002/894).

- 129 Pe de altă parte, împrejurarea că dreptul fiscal al statelor membre conține numeroase cazuri de scutire nu modifică natura măsurilor în cauză în privința normelor în materia ajutoarelor de stat.
- 130 În sfârșit, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia creditele fiscale în cauză ar urmări să încurajeze investițiile, având ca obiectiv să genereze la termen încasări, trebuie amintit că obiectivul urmărit de o măsură nu poate permite acesteia să se sustragă calificării drept ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE (Hotărârea Curtii din 29 februarie 1996, Belgia/Comisia, C-56/93, Rec., p. I-723, punctul 79, Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 63). Acest argument se dovedește, în plus, dificil de conciliat cu acordarea de reduceri fiscale (Hotărârile Ramondín, punctul 43 de mai sus, punctul 62, și Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 64).
- 131 Primul aspect al acestui motiv, întemeiat pe absența reducerii încasărilor fiscale, trebuie, așadar, să fie respins ca nefondat.

2. Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe absența unei denaturări a concurenței și a unui efect asupra schimburilor intracomunitare, precum și pe nemotivarea deciziilor atacate

a) Argumentele părților

- 132 În primul rând, Confebask susține că motivarea deciziilor atacate este insuficientă, conform articolului 253 CE, în ceea ce privește afectarea schimburilor și atingerile aduse concurenței și invocă printre altele Hotărârea Italia și Sardegnă Lines/Comisia, punctul 113 de mai sus (punctul 66). Gravitatea consecințelor inerente deciziilor atacate ar impune o motivare deosebit de riguroasă. Potrivit Confebask, Comisia consideră, în mod eronat, că prin creditele fiscale se produce o denaturare a schimburilor comerciale în măsura în care beneficiarii lor pot participa la schimburile

intracomunitare, fără a furniza nicio precizare în acest sens. Aceasta ar prezenta numai date generale privind exporturile și dependența exterioară a economiei basce, fără a prezenta niciun studiu de piață privind sectorul economic care ar fi fost defavorizat.

133 În al doilea rând, Confebask contestă, în orice caz, temeinicia aprecierii Comisiei privind afectarea schimburilor. Aceasta susține că, deși presiunea fiscală globală poate, dacă este cazul, să influențeze strategia întreprinderilor, nu aceeași este situația unui simplu stimulent cu caracter temporar, care nu constituie un factor determinant al competitivității întreprinderilor. Astfel, nu s-ar putea susține considerarea în mod sistematic a faptului că întreprinderile sau sectoarele care beneficiază de o facilitate fiscală oarecare s-ar găsi în condiții mai bune de concurență. În plus, potrivit anumitor studii, stimulentele fiscale adoptate de autoritățile basce nu ar avea decât o influență redusă. Aceste studii ar demonstra, în plus, că presiunea fiscală în Țara Bascilor din Spania era superioară celei din restul Regatului Spaniei. Prin urmare, creditele fiscale criticate nu ar fi în sine de natură să afecteze comerțul intracomunitar. Mai mult, presiunea fiscală nu ar fi unicul element care influențează comportamentul economic al întreprinderilor. Ar trebui de asemenea să se țină cont de elemente precum legislațiile comerciale și cele privind dreptul muncii sau securitatea socială. Aceste dispozitive ar avea o influență mult superioară celei pe care Comisia o acordă creditelor fiscale în cauză, iar Comisia nu ar fi demonstrat prin ce se disting dispozițiile în cauză de orice altă divergență care există între legislațiile fiscale ale statelor membre.

134 Comisia contestă temeinicia acestei argumentări.

b) Aprecierea Tribunalului

135 În temeiul articolului 87 alineatul (1) CE, numai ajutoarele de stat care „afectează schimburile comerciale dintre statele membre” și care „denaturează sau amenință să denatureze concurența” sunt incompatibile cu piața comună.

136 În legătură cu obligația de motivare a deciziilor Comisiei, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că aceasta trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței competente să își exercite controlul. Cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul de a primi explicații pe care îl pot avea destinatarul sau alte persoane vizate în mod direct și individual de acest act (Hotărârea Curții din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctul 63, și Hotărârea Italia și Sardegna Lines/Comisia, punctul 113 de mai sus, punctul 65).

137 În prezenta cauză, reiese de la punctul 57 din Decizia 2002/820 și de la punctul 65 din Deciziile 2003/27 și 2002/894 că Comisia s-a bazat pe rapoarte publicate de Oficiul de Statistică al guvernului basc și a constatat că „economia bască [era] o economie foarte deschisă spre exterior, cu o mare tendință spre exportul producției sale” și că „reieș[ea] din aceste caracteristici ale economiei basce că întreprinderile beneficiare exercit[au] activități economice susceptibile să facă obiectul schimburilor comerciale dintre statele membre”. Comisia a concluzionat că, în aceste condiții, ajutoarele în cauză întăreau poziția întreprinderilor beneficiare în raport cu alte întreprinderi concurente în schimburile intracomunitare și că aceste schimburi erau astfel afectate. Comisia adaugă că „întreprinderile beneficiare [își vedeau] ameliorată rentabilitatea datorită creșterii rezultatelor lor nete (profitul după impozitare)” și că „acestea [erau] astfel în măsură să concureze întreprinderile care nu benefici[au] de creditul fiscal de 45 %, fie pentru că nu investi[seră], fie pentru că investițiile lor nu [atinseseră] pragul de 2,5 miliarde ESP după instaurarea creditului fiscal de 45 % în cauză”.

138 O astfel de motivare face să transpară în mod clar și neechivoc raționamentul Comisiei privind efectele creditelor fiscale asupra schimburilor și asupra concurenței. Aceasta permite persoanelor interesate să ia cunoștință de justificările măsurilor adoptate, iar Tribunalului să își exercite controlul.

- 139 Deciziile atacate se disting, în această privință, de cea anulată de Curte în Hotărârea Italia și Sardegna Lines/Comisia, punctul 113 de mai sus, invocată de Confesbask. Astfel, după cum s-a constatat la punctul 67 din această hotărâre, pentru a stabili existența unei atingeri aduse concurenței, Comisia s-a limitat la o simplă afirmație potrivit căreia ajutorul era selectiv și rezervat sectorului navigației din Sardinia (Italia). Or, rezultă din cele ce precedă că nu aceasta este situația în deciziile atacate.
- 140 În plus, nu se poate imputa Comisiei că nu a prezentat niciun studiu privind sectorul economic care ar fi fost afectat, din moment ce normele fiscale în cauză au un caracter intersectorial și, mai mult, autoritățile spaniole nu au îndeplinit cererea de informații cuprinsă în deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare care au condus la adoptarea deciziilor atacate.
- 141 Prin urmare, ținând cont de împrejurările speței, trebuie să se considere că deciziile atacate expun în mod suficient motivele pentru care Comisia consideră că măsurile în cauză denaturează sau amenință să denatureze concurența și afectează schimburile intracomunitare. Deciziile atacate îndeplinesc, prin urmare, cerințele articolului 253 CE în această privință.
- 142 În ceea ce privește temeinicia aprecierii Comisiei, trebuie amintit că, atunci când un ajutor financiar acordat de un stat sau prin intermediul resurselor statului întărește poziția unei întreprinderi în raport cu alte întreprinderi concurente în schimburile intracomunitare, acestea din urmă trebuie să fie considerate influențate de ajutor, inclusiv în cazul în care întreprinderea beneficiară nu ar participa ea însăși la exporturi (a se vedea Hotărârea Curții din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, C-75/97, Rec., p. I-3671, punctul 47, și Hotărârea Tribunalului din 23 noiembrie 2006, Ter Lembeek/Comisia, T-217/02, Rec., p. II-4483, punctul 181 și jurisprudența citată). În plus, Comisia nu este obligată să stabilească un efect real al acestei măsuri asupra schimburilor dintre statele membre și o denaturare reală a concurenței, ci numai să examineze dacă măsura respectivă este de natură să afecteze aceste schimburi și să denatureze concurența (Hotărârea Curții din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-372/97, Rec., p. I-3679, punctul 44).

- 143 În plus, în cazul unei scheme de ajutor, Comisia se poate limita să studieze caracteristicile generale ale schemei în cauză, fără a fi obligată să examineze fiecare caz de aplicare în parte (Hotărârea Curții din 15 decembrie 2005, Italia/Comisia, C-66/02, Rec., p. I-10901, punctul 91; a se vedea în acest sens Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 68). Într-un caz precum cel în speță, în care schemele fiscale în cauză nu au fost notificate, nu este necesar ca motivarea deciziilor Comisiei să conțină o apreciere actualizată a efectelor schemelor asupra concurenței și a afectării schimburilor comerciale dintre statele membre (Hotărârea din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, punctul 142 de mai sus, punctul 48).
- 144 În speță, în ceea ce privește condiția privind afectarea schimburilor comerciale, astfel cum a subliniat Comisia în deciziile atacate (punctul 57 din Decizia 2002/820; punctul 65 din Deciziile 2003/27 și 2002/894), reiese din caracteristicile economiei basce că întreprinderile beneficiare exercită activități economice de natură să facă obiectul unor schimburi comerciale între statele membre.
- 145 În aceste condiții, schimburile intracomunitare sunt susceptibile să fie afectate de avantajele fiscale în cauză.
- 146 Pe de altă parte, în legătură cu condiția privind denaturarea concurenței, creditele fiscale, prin reducerea sarcinilor întreprinderilor care beneficiază de ele, ameliorează poziția concurențială a acestor întreprinderi beneficiare în raport cu întreprinderile concurente care nu beneficiază de avantajele menționate. Rezultă de aici, așadar, o denaturare a concurenței sau, cel puțin, riscul unei asemenea denaturări.
- 147 În consecință, Comisia a constatat în mod întemeiat faptul că, în speță, creditele fiscale erau de natură să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre și să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența.

148 Această concluzie nu poate fi pusă sub semnul întrebării de faptul că aceste avantaje fiscale au un caracter temporar, că influența lor ar fi redusă și nedecisivă sau că acestea nu constituie singurul element care trebuie luat în considerare. Astfel, jurisprudența nu impune ca denaturarea concurenței sau amenințarea unei astfel de denaturări și afectarea schimburilor intracomunitare să fie sensibile sau substanțiale (Hotărârea Tribunalului din 29 septembrie 2000, CETM/Comisia, T-55/99, Rec., p. II-3207, punctul 94).

149 În mod similar, în lipsa armonizării la nivel comunitar, argumentul întemeiat pe divergențele existente între legislațiile fiscale ale statelor membre este lipsit de relevanță în privința calificării drept ajutor de stat.

150 Rezultă că al doilea aspect al acestui motiv, întemeiat pe lipsa denaturării concurenței și a afectării comerțului intracomunitar, precum și pe motivarea insuficientă a deciziilor atacate în această privință, trebuie să fie respins ca nefondat.

3. Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe caracterul general al măsurilor fiscale

a) Argumentele părților

151 Confebask contestă aprecierea Comisiei potrivit căreia dispozițiile în cauză ar conferi un avantaj selectiv. Aceasta susține că este vorba despre reglementări fiscale cu caracter general și că toți operatorii pot beneficia de acestea. În mod similar, Normas Forales în cauză nu ar implica nicio specificitate regională, întrucât acestea ar fi aplicabile tuturor întreprinderilor situate în raza de competență teritorială a Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa și ar urmări numai să favorizeze investițiile importante. În această privință, potrivit Confebask, Comisia a dat dovadă de incoerență

abandonând, în deciziile atacate, elementul întemeiat pe specificitatea regională a măsurii, menționat totuși în deciziile de deschidere a procedurii oficiale de investigare.

- 152 Confebask susține că criteriul pragului minim de investiții, utilizat de Comisie în prezenta cauză, nu corespunde criteriilor aplicate în trecut și nu este menționat în Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi (a se vedea punctul 7 de mai sus), potrivit căreia, în plus, măsurile fiscale nu trebuie să fie calificate drept ajutoare de stat numai pentru că anumite întreprinderi sau anumite sectoare sunt mai puțin vizate decât altele (Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi, punctul 14).
- 153 Confebask se referă de asemenea la *Al XXVIII-lea raport privind politica în domeniul concurenței* (punctul 207), adoptat de Comisie, potrivit căruia trebuie să se distingă, printre măsurile fiscale, „cazul în care beneficiarii sunt anumite întreprinderi sau producerea anumitor bunuri [...] de cazul în care măsurile în cauză au efecte intersectoriale și urmăresc să favorizeze întreaga economie[;] în această a doua situație, măsura nu constituie un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) [CE], ci o măsură generală”.
- 154 Aceasta adaugă că schemele fiscale conțin deseori criterii cantitative și că utilizarea unui asemenea criteriu pentru a stabili selectivitatea unei măsuri fiscale ar supune practic toate dispozițiile fiscale ale statelor membre unei examinări din perspectiva ajutoarelor de stat. Un astfel de control ar depăși, potrivit acesteia, cadrul prevăzut de tratat.
- 155 Pe de altă parte, Confebask susține că măsurile în cauză sunt măsuri generale, din moment ce Diputaciones Forales nu ar avea nicio putere discreționară. Potrivit acesteia, creditele fiscale ar fi acordate în mod automat, iar autoritățile nu ar face decât să verifice dacă persoanele impozabile îndeplinesc condițiile cerute pentru a beneficia de acestea. Aceasta adaugă că ordinea juridică spaniolă interzice arbitrariul administrației. În plus, Confebask susține că, întrucât prevăd că autoritățile determină quantumul investiției printr-o decizie care stabilește termenele și limitele aplicabile creditului fiscal,

dispozițiile în cauză instituie un „mecanism de gestiune” care permite să se verifice îndeplinirea condițiilor impuse fără a acorda Diputaciones o marjă de apreciere.

- 156 În sfârșit, Confebask observă că o normă cu aplicabilitate generală nu instituie un ajutor de stat decât dacă aceasta formează „un cadru «legislativ care permite acordarea [acestuia] [...] fără formalități ulterioare»; cu alte cuvinte, dacă nu există nicio marjă de apreciere”. În schimb, dacă, astfel cum implică punctul de vedere al Comisiei, s-ar ajunge la concluzia că Normas Forales în litigiu erau simple măsuri de autorizare, acestea nu ar putea fi calificate drept ajutoare de stat. În orice caz, deciziile atacate ar fi astfel „lipsite de conținut”.
- 157 Comisia, susținută de Comunidad autónoma de La Rioja, contestă această argumentare.

b) Aprecierea Tribunalului

- 158 Trebuie amintit că specificitatea unei măsuri de stat, și anume caracterul său selectiv, constituie una dintre caracteristicile noțiunii de ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. Din acest motiv, trebuie să se verifice dacă măsura în cauză determină sau nu determină avantaje în beneficiul exclusiv al anumitor întreprinderi sau al anumitor sectoare de activitate (Hotărârea CETM/Comisia, punctul 148 de mai sus, punctul 39; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea Curții din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, punctul 142 de mai sus, punctul 26).
- 159 În prezenta cauză, în deciziile atacate, Comisia justifică caracterul selectiv al dispozițiilor în cauză prin quantumul minim al investiției (2,5 miliarde ESP), care limitează aplicabilitatea creditului fiscal numai la întreprinderile capabile să realizeze astfel de investiții și, în subsidiar, prin puterea discreționară a administrațiilor fiscale

(punctele 60 și 61 din Decizia 2002/820; punctele 68 și 69 din Deciziile 2003/27 și 2002/894; a se vedea punctul 28 de mai sus).

- 160 Trebuie să se constate, mai întâi, că Confebask nu poate invoca incoerența deciziilor atacate pentru motivul abandonării de către Comisie a elementului întemeiat pe specificitatea regională a măsurilor în cauză, care se pretinde că a fost invocat în deciziile de deschidere a procedurii oficiale de investigare, pentru a se stabili caracterul lor selectiv. Astfel, aceste decizii nu sunt întemeiate pe specificitatea regională a schemelor în cauză și, prin urmare, acest argument se bazează pe o lectură eronată a acestor decizii (a se vedea punctul 22 de mai sus și Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctele 19, 20 și 56).
- 161 Pe de altă parte, reiese din deciziile atacate (punctul 60 din Decizia 2002/820; punctul 68 din Deciziile 2003/27 și 2002/894) că numai întreprinderile care realizează, după 1 ianuarie 1995 (Decizia 2002/820) și după 1 ianuarie 1997 (Deciziile 2003/27 și 2002/894), investiții care depășesc pragul de 2,5 miliarde ESP (15 025 303 de euro) pot beneficia de creditul fiscal de 45 % în cauză. Toate celelalte întreprinderi, chiar dacă realizează investiții, dar fără a depăși pragul citat anterior, sunt excluse de la beneficiul avantajului în cauză.
- 162 Trebuie să se constate că, prin limitarea aplicării creditului fiscal la investițiile în imobilizări corporale noi care depășesc 2,5 miliarde ESP, autoritățile basce au rezervat avantajul fiscal în cauză întreprinderilor care dispun de resurse financiare importante. Comisia a putut, prin urmare, să concluzioneze în mod întemeiat că respectivele credite fiscale prevăzute în Normas Forales în cauză aveau vocația de a fi aplicate în mod selectiv „anumitor întreprinderi” în sensul articolului 87 alineatul (1) CE (Hotărârile Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 157, și Ramondín, punctul 43 de mai sus, punctul 39).
- 163 În plus, faptul că schemele fiscale conțin frecvent criterii cantitative nu permite să se concluzioneze că dispozițiile în cauză în speță, prin instituirea unui avantaj fiscal care favorizează întreprinderile care dispun de resurse financiare importante, nu ar intra în

domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE (a se vedea în acest sens Hotărârea Ramondín, punctul 43 de mai sus, punctul 40).

- 164 Argumentele întemeiate pe Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi nu permit să se stabilească un caracter general al măsurilor în cauză. Astfel, această comunicare prevede că măsurile generale nu constituie ajutoare de stat, chiar dacă anumite întreprinderi sau anumite sectoare beneficiază de acestea mai mult decât altele. Or, în speță, măsurile în cauză nu sunt generale, din moment ce, astfel cum a fost arătat anterior (a se vedea punctul 162 de mai sus), numai anumite întreprinderi pot beneficia de acestea.
- 165 Pe de altă parte, schemele din prezenta cauză, deși au un caracter intersectorial, rezervă avantajele anumitor întreprinderi care sunt supuse regimurilor fiscale basce. Prin urmare, acestea nu pot fi considerate că urmăresc să favorizeze întreaga economie, în sensul dat de Comisie în *Al XXVIII-lea raport privind politica în domeniul concurenței*, invocat de Confederația Confederația (a se vedea punctul 153 de mai sus), și, astfel, nu se pot sustrage calificării drept măsuri selective.
- 166 Rezultă din cele ce precedă că respectivele credite fiscale constituie un avantaj selectiv, „în favoarea anumitor întreprinderi”, în sensul articolului 87 alineatul (1) CE.
- 167 O asemenea constatare este suficientă, în sine, pentru a dovedi că aceste credite fiscale îndeplinesc condiția specificității, care constituie una dintre caracteristicile noțiunii de ajutor de stat. Prin urmare, nu mai trebuie să se examineze dacă respectivul caracter selectiv al măsurilor în cauză rezultă de asemenea din puterea discreționară sau nediscreționară a administrației în cadrul punerii în aplicare a acestor măsuri (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 15 iulie 2004, Spania/Comisia, C-501/00, Rec., p. I-6717, punctele 120 și 121, și Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 160), cu atât mai mult cu cât acest criteriu al puterii discreționare sau nediscreționare a administrației este, în speță, utilizat în subsidiar de Comisie (punctul 61 din Decizia 2002/820; punctul 69 din Deciziile 2003/27 și 2002/894).

- 168 În orice caz, în legătură cu caracterul discreționar sau nediscreționar al puterii Diputaciones Forales în prezenta cauză, trebuie amintit că argumentele Confebask în această privință au fost deja respinse de Tribunal în ceea ce privește creditul fiscal de 45 % prevăzut de a șasea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava, în cauză în Hotărârile Demesa, punctul 43 de mai sus (punctele 150-154) și Ramondín, punctul 43 de mai sus (punctele 32-35). Tribunalul a considerat, așadar, că aceste dispoziții acordau administrației o putere discreționară, care îi permitea printre altele să stabilească cuantumul sau condițiile de acordare a avantajelor fiscale în cauză în funcție de caracteristicile proiectelor de investiții supuse aprecierii sale.
- 169 În legătură cu modificările aduse celei de a șasea dispoziții adiționale a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava, care era în cauză în Hotărârile Demesa și Ramondín, punctul 43 de mai sus, pentru anii 1998 și 1999 (a se vedea punctul 13 de mai sus), acestea introduc noțiunea de „proces de investiție”, în cadrul căruia pot intra investițiile care, „realizate în etapa de pregătire a proiectului care stă la baza investițiilor, au o relație necesară și directă cu acest proces”. Or, trebuie să se constate că aceste noțiuni nu sunt definite, astfel încât puterea discreționară a administrației se menține în această privință.
- 170 În legătură cu creditele fiscale aplicabile în Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa, reiese din dispozițiile în cauză (a se vedea punctul 15 de mai sus) că Diputaciones Forales se bucurau de o putere discreționară, în special în privința cuantumului căruia îi este aplicabil creditul fiscal de 45 %, a duratei procesului de investiție și a întinderii noțiunii de investiție eligibilă pentru acordarea creditelor fiscale. În plus, astfel cum a constatat Comisia fără să fie contrazisă (punctul 69 din Deciziile 2003/27 și 2002/894), noțiunile „proces de investiție” și „etapă de pregătire a investiției” nu sunt definite, astfel încât aceasta a putut în mod întemeiat să concluzioneze că autoritățile regionale dispuneau de o marjă de apreciere în materie.
- 171 În sfârșit, astfel cum a subliniat Comisia în înscrisurile sale, nu este necesar, pentru a respinge calificarea drept măsură generală, să se verifice dacă comportamentul administrației are un caracter arbitrar. Este suficient să se stabilească, precum în prezenta cauză, că respectiva administrație dispune de o putere de apreciere discreționară (Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 154).

172 În sfârșit, în legătură cu argumentul potrivit căruia, dacă se admite că administrația deține o putere discreționară, măsurile în cauză trebuie să fie considerate simple abilitări care nu trebuie notificate, acesta trebuie de asemenea să fie respins. Astfel, dispozițiile în litigiu stabilesc condițiile de acordare a creditelor fiscale în mod precis și, prin urmare, au fost considerate în mod întemeiat de către Comisie drept scheme de ajutor care trebuie să fie notificate.

173 Rezultă din cele ce precedă că măsurile în cauză constituie măsuri selective.

4. Cu privire la al patrulea aspect, întemeiat pe justificarea măsurilor fiscale prin natura și prin structura generală a sistemului fiscal

a) Argumentele părților

174 Confebask susține că Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa își stabilesc în mod autonom regimul fiscal, în funcție de politicile economice adoptate de organele reprezentative alese în mod democratic. Dispozițiile fiscale în cauză ar constitui, așadar, un instrument de politică fiscală și de organizare economică ce decurge din alegerile politice și economice ale statului, nesusceptibile să facă obiectul unui control la nivel comunitar.

175 Confebask susține, în plus, că dispozițiile fiscale în litigiu au un caracter obiectiv și orizontal și un efect benefic asupra ocupării forței de muncă și a investițiilor, în perfectă compatibilitate cu natura și cu structura regimurilor fiscale în cauză.

- 176 În sfârșit, stabilirea de avantaje fiscale în funcție de anumite praguri minime de investiție ar corespunde obiectivului dispozițiilor în cauză. Acest obiectiv ar consta în perceperea de încasări asupra activităților întreprinderilor, asigurând în același timp promovarea dezvoltării acestora cu scopul de a menține capacitatea lor contributivă. În această perspectivă, ar fi logic ca măsurile fiscale contestate să nu asimileze micile investiții cu marile investiții.
- 177 Comisia, susținută de Comunidad autónoma de La Rioja, contestă această argumentare ca fiind nefondată.

b) Aprecieria Tribunalului

- 178 Trebuie arătat, mai întâi, că faptul că Territorios Históricos au o autonomie fiscală recunoscută și protejată de Constituția spaniolă nu le scutește de respectarea dispozițiilor tratatului în materia ajutoarelor de stat. În această privință, articolul 87 alineatul (1) CE, menționând ajutoarele acordate de „state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă”, vizează orice ajutor finanțat prin intermediul resurselor publice. Rezultă că măsurile adoptate de entități intrastatale (descentralizate, federale, regionale sau altele) ale statelor membre, oricare ar fi statutul lor juridic și denumirea acestora, intră, în același mod ca măsurile adoptate de puterea federală sau centrală, în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE, dacă sunt îndeplinite condițiile acestei dispoziții (Hotărârea Curții din 14 octombrie 1987, Germania/Comisia, 248/84, Rec., p. 4013, punctul 17, și Hotărârea Ramondín, punctul 43 de mai sus, punctul 57).
- 179 În continuare, trebuie amintit că justificarea măsurilor în cauză „prin natura sau prin structura sistemului” face trimitere la consecvența unei măsuri fiscale specifice cu logica internă a sistemului fiscal în general (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, punctul 142 de mai sus, punctul 39). Astfel, o măsură fiscală specifică justificată prin logica internă a sistemului fiscal – cum ar fi caracterul progresiv al impozitului care este justificat prin logica redistributivă a acestuia – nu intră în domeniul de aplicare al articolului 87 alineatul (1) CE (Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 164).

180 În speță, Confedbask susține că măsurile fiscale în cauză se bazează pe criterii obiective și au un caracter orizontal. Cu toate acestea, astfel cum s-a constatat deja anterior (a se vedea punctele 158-166 de mai sus), măsurile în cauză au și un caracter selectiv și aceste argumente nu permit să se considere că reprezintă măsuri justificate prin logica internă a sistemului fiscal în cauză.

181 Apoi, Confedbask afirmă că stabilirea unui prag minim de investiții ar corespunde obiectivului dispozițiilor în cauză, și anume acela de a încuraja investițiile în cele trei Territorios Históricos și de a menține capacitatea contributivă a întreprinderilor.

182 Or, faptul de a rezerva beneficiul unui ajutor unei categorii de întreprinderi limitată nu reflectă o voință generală de a încuraja investițiile.

183 În plus, în acest fel Confedbask se limitează la a se referi la obiective generale de politică economică, externe sistemului fiscal în cauză.

184 Or, obiectivul urmărit de măsurile în cauză nu le poate permite să se sustragă calificării drept ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE. Astfel, potrivit acestei teze, ar fi suficient ca autoritățile publice să invoce legitimitatea obiectivelor vizate prin intermediul adoptării unei măsuri de ajutor pentru ca aceasta să poată fi considerată o măsură generală, căreia nu îi sunt aplicabile prevederile articolului 87 alineatul (1) CE. Or, această dispoziție nu distinge în funcție de cauzele sau de obiectivele intervențiilor de stat, ci le definește în funcție de efectele lor (Hotărârea Curții din 26 septembrie 1996, Franța/Comisia, C-241/94, Rec., p. I-4551, punctul 20, și Hotărârea CETM/Comisia, punctul 148 de mai sus, punctul 53).

185 Prin urmare, nu se poate considera că măsurile fiscale specifice în cauză sunt justificate prin natura sau prin structura sistemului fiscal luat în considerare de Comisie.

186 În consecință, Comisia a considerat în mod întemeiat, în deciziile atacate, că reprezentau ajutoare de stat, în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, creditele fiscale corespunzătoare la 45 % din cuantumul investiției.

5. Cu privire la motivul întemeiat pe inaplicabilitatea articolului 87 CE măsurilor în cauză

187 În cadrul răspunsului din 3 februarie 2005 la întrebările adresate de Tribunal în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01 (a se vedea punctul 47 de mai sus), Confebask observă că, în cadrul cauzelor care au determinat pronunțarea Hotărârilor Curții din 11 noiembrie 2004, Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia, și Ramondín și alții/Comisia, punctul 45 de mai sus, reclamantii susținuseră că o măsură fiscală, adoptată anterior Rezoluției Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, din 1 decembrie 1997, privind un cod de conduită în domeniul fiscalității întreprinderilor (JO 1998, C 2, p. 2), și anterior Comunicării din 1998 privind ajutoarele fiscale acordate întreprinderilor, ar fi exclusă de la controlul ajutoarelor de stat. Confebask declară că susține acest motiv, care fusese respins de Curte ca fiind nou și, prin urmare, inadmisibil.

188 Tribunalul constată că un astfel de motiv, invocat în cadrul unui răspuns la întrebările Tribunalului, trebuie să fie respins ca inadmisibil în sensul articolului 48 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul de procedură. Într-adevăr, acesta reprezintă un motiv nou invocat pe parcursul procesului, fără a se baza totuși pe elemente de drept și de fapt care ar fi apărut în cursul procedurii.

- 189 Desigur, un motiv care constituie o dezvoltare a unui motiv enunțat anterior, direct sau implicit, în cererea introductivă trebuie să fie considerat admisibil (Hotărârea Curții din 19 mai 1983, Verros/Parlamentul European, 306/81, Rec., p. 1755, punctul 9, și Hotărârea Curții din 22 noiembrie 2001, Țările de Jos/Consiliul, C-301/97, Rec., p. I-8853, punctul 169).
- 190 Cu toate acestea, chiar dacă se presupune că motivul întemeiat pe inaplicabilitatea articolului 87 CE măsurilor în cauză poate fi considerat o dezvoltare a motivului întemeiat pe inexistența unui ajutor de stat în sensul articolului 87 CE, motiv examinat la punctele 120-186 de mai sus, trebuie să se constate că acesta trebuie, în orice caz, să fie respins ca inadmisibil.
- 191 Astfel, trebuie amintit că, în temeiul articolului 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură, cererea introductivă trebuie să cuprindă, printre altele, obiectul litigiului și expunerea sumară a motivelor invocate. Potrivit unei jurisprudențe constante, aceste indicații trebuie să fie suficient de clare și de precise pentru a permite pârâtului să își pregătească apărarea, iar Tribunalului să se pronunțe asupra acțiunii, dacă este cazul, fără să se bazeze pe alte informații. În vederea garantării securității juridice și a bunei administrări a justiției, este necesar, pentru ca o acțiune să fie admisibilă, ca elementele esențiale de fapt și de drept pe care aceasta se întemeiază să rezulte, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul cererii introductive (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 27 februarie 1997, FFSA și alții/Comisia, T-106/95, Rec., p. II-229, punctul 124, Ordonanța Asia Motor France și alții/Comisia, punctul 95 de mai sus, punctul 49, și Hotărârea Tribunalului din 19 iulie 2007, FG Marine/Comisia, T-360/04, nepublicată în Repertoriu, punctul 33 și jurisprudența citată).
- 192 Or, în speță, motivul invocat nu este deloc explicat. Astfel, Confebask se limitează să adopte argumentele care ar fi fost prezentate în această privință în fața Curții de către reclamantii în cauzele care au determinat pronunțarea Hotărârilor Demesa și Ramondín, punctul 45 de mai sus.
- 193 Prin urmare, motivul întemeiat pe inaplicabilitatea articolului 87 CE măsurilor în cauză trebuie să fie respins ca inadmisibil.

194 În consecință, motivul întemeiat pe inexistența unui ajutor de stat trebuie să fie respins în totalitate.

B — Cu privire la motivul întemeiat pe pretinsa compatibilitate a Normas Forales cu piața comună (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)

1. Argumentele părților

195 În primul rând, Confebask susține că, în deciziile atacate, Comisia consideră că dispozițiile în litigiu sunt incompatibile cu piața comună deoarece omit să ia în considerare în mod expres dispozițiile comunitare privind ajutoarele sectoriale, regionale sau altele. Confebask deduce de aici că, pentru a respecta normele în materie de ajutoare de stat, normele naționale care stabilesc sarcina fiscală ar trebui să precizeze întreprinderile cărora nu le sunt aplicabile, sub sancțiunea incompatibilității cu piața comună. Or, Confebask susține că dreptul fiscal nu trebuie să conțină acest tip de precizări. În orice caz, Confebask consideră că Comisia ar fi trebuit să explice în mod concret din ce cauză ajutoarele sunt incompatibile cu piața comună, chiar și în lipsa unor astfel de precizări.

196 În al doilea rând, Confebask impută Comisiei faptul că a constatat incompatibilitatea Normas Forales cu Orientările din 1998 (a se vedea punctul 8 de mai sus), în urma unei investigații strict formale și abstracte, fără a proceda la o investigație concretă, deși orientările ar fi lipsite de un efect juridic obligatoriu și nu ar putea, așadar, să constituie temeiul incompatibilității unui ajutor în lipsa unei analize aprofundate.

197 Comisia, susținută de Comunidad autónoma de La Rioja, solicită respingerea acestui motiv ca nefondat.

2. Aprecierea Tribunalului

198 Trebuie amintit că, în domeniul articolului 87 alineatul (3) CE, Comisia dispune de o largă putere de apreciere (Hotărârea Curtii din 21 martie 1990, Belgia/Comisia, C-142/87, Rec., p. I-959, punctul 56, Hotărârea Curtii din 11 iulie 1996, SFEI și alții, C-39/94, Rec., p. I-3547, punctul 36, și Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2004, Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, T-198/01, Rec., p. II-2717, punctul 148). Controlul exercitat de instanța comunitară trebuie, așadar, să se limiteze la verificarea respectării normelor de procedură și a obligației de motivare, precum și a acurateții situației de fapt, a absenței unei erori vădite de apreciere și a unui abuz de putere. Nu revine instanței comunitare obligația să substituie aprecierea sa economică celei a Comisiei (a se vedea Hotărârea Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, citată anterior, punctul 148 și jurisprudența citată).

199 În materia schemelor de ajutor, Comisia se poate limita la studierea caracteristicilor generale ale schemei în cauză, fără a fi obligată să examineze fiecare caz de aplicare particular (Hotărârea din 15 decembrie 2005, Italia/Comisia, punctul 143 de mai sus, punctul 91; a se vedea în acest sens Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 68).

200 Trebuie amintit că, sub pretextul unei încălcări a articolului 87 alineatul (3) CE, Confesk reproșează în esență Comisiei faptul că nu a motivat suficient deciziile atacate.

201 Reiese din deciziile atacate (punctele 77-93 din Decizia 2002/820; punctele 84-99 din Deciziile 2003/27 și 2002/894) că Comisia a examinat compatibilitatea schemelor de ajutor în cauză în raport cu derogările prevăzute la articolul 87 alineatul (3) literele (a) și (c) CE în lumina normelor comunitare aplicabile în materia ajutoarelor cu finalitate regională [punctele 77, 78 și 86 din Decizia 2002/820; punctele 84, 85 și 92 din Deciziile 2003/27 și 2002/894, care se referă la Comunicarea Comisiei privind metoda de aplicare a articolului [87] alineatul (3) literele (a) și (c) CE ajutoarelor regionale (JO 1988, C 212, p. 2) și la Orientările din 1998 (a se vedea punctul 8 de mai sus)], în materie de ajutoare pentru investiții [punctele 82, 89 și 92 din Decizia 2002/820 și punctele 88, 95 și 98 din Deciziile 2003/27 și 2002/894, care se referă la prima Rezoluție a Consiliului din

20 octombrie 1971 a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind schemele generale de ajutoare cu finalitate regională (JO C 111, p. 1), la Comunicarea Comisiei privind schemele de ajutoare cu finalitate regională (JO 1979, C 31, p. 9) și la Comunicarea Comisiei privind cadrul multisectorial de ajutoare cu finalitate regională în favoarea marilor proiecte de investiții (JO 1998, C 107, p. 7)], în materia ajutoarelor pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM) [punctele 81 și 88 din Decizia 2002/820; punctele 87 și 94 din Deciziile 2003/27 și 2002/894, care se referă la Comunicarea Comisiei privind cadrul comunitar al ajutoarelor pentru IMM-uri (JO 1992, C 213, p. 2)] și în materia ajutoarelor pentru întreprinderile aflate în dificultate [punctul 93 din Decizia 2002/820 și punctul 99 din Deciziile 2003/27 și 2002/894, care se referă la Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate (JO 1994, C 368, p. 12), modificate prin Orientările din 1999 (JO C 288, p. 2)].

202 Comisia a arătat, mai întâi, că creditele fiscale păreau susceptibile să îndeplinească, cel puțin parțial, condițiile stabilite de Orientările din 1998, întrucât, pe de o parte, aveau ca bază de calcul cheltuielile pentru investiții și, pe de altă parte, erau plătite până la 45 % din investiție (a se vedea punctul 77 din Decizia 2002/820; punctul 84 din Deciziile 2003/27 și 2002/894). Comisia a arătat apoi că aceste credite nu puteau beneficia totuși de una dintre derogările regionale prevăzute la articolul 87 alineatul (3) CE. Astfel, Comisia a arătat că Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa nu erau eligibile pentru derogarea prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (a) CE din cauza unui produs intern brut pe cap de locuitor prea ridicat (a se vedea punctul 78 din Decizia 2002/820; punctul 85 din Deciziile 2003/27 și 2002/894). Comisia a adăugat că aceste credite fiscale nu puteau fi autorizate nici în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) CE, din moment ce amploarea lor depășea plafoanele prevăzute în hărțile ajutoarelor regionale succesive (punctul 79 din Decizia 2002/820; punctul 86 din Deciziile 2003/27 și 2002/894). Comisia a precizat de asemenea că, în plus, acestea erau susceptibile să vizeze investiții de înlocuire, precum și cheltuieli legate de „procesele de investiții” sau de „investițiile în etapa de pregătire”. Or, în lipsa unei definiții precise a acestor termeni, Comisia a considerat că nu se putea exclude ca obiectul ajutoarelor în cauză să fi putut fi investiția inițială, dar și alte cheltuieli, care nu pot fi considerate cheltuieli pentru investiții în temeiul normelor comunitare aplicabile în materie (punctul 82 din Decizia 2002/820; punctul 88 din Deciziile 2003/27 și 2002/894). Comisia a indicat că măsurile în cauză nu fuseseră limitate la zonele eligibile, nici plafonate, și nu puteau fi considerate, așadar, compatibile în temeiul derogării regionale

prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE (punctul 84 din Decizia 2002/820; punctul 90 din Deciziile 2003/27 și 2002/894).

203 În ceea ce privește măsurile în favoarea cheltuielilor pentru investiții care nu corespund definiției comunitare, Comisia a considerat că acestea făceau parte din categoria ajutoarelor pentru funcționare, interzise în principiu și care nu puteau, în prezenta cauză, să beneficieze de derogarea prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (a) CE (punctele 85 și 86 din Decizia 2002/820; punctele 91 și 92 din Deciziile 2003/27 și 2002/894).

204 Comisia a constatat că măsurile în cauză nu puteau beneficia de derogarea prevăzută la articolul 87 alineatul (3) litera (c) CE privind ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități, întrucât aceste măsuri nu erau conforme cu dispozițiile comunitare aplicabile, nici în ceea ce privește IMM-urile (punctul 88 din Decizia 2002/820; punctul 94 din Deciziile 2003/27 și 2002/894), nici în ceea ce privește marile întreprinderi, întrucât schemele în cauză nu vizau anumite activități (punctele 89 și 90 din Decizia 2002/820; punctele 95 și 96 din Deciziile 2003/27 și 2002/894).

205 Pe de altă parte, Comisia a arătat că, în lipsa unor restricții sectoriale, creditele fiscale de 45 % erau susceptibile să nu respecte normele sectoriale (punctul 91 din Decizia 2002/820; punctul 97 din Deciziile 2003/27 și 2002/894).

206 Comisia a considerat, în sfârșit, că schemele în cauză nu puteau beneficia nici de alte derogări prevăzute la articolul 87 alineatele (2) și (3) CE (punctul 94 din Decizia

2002/820; punctul 100 din Deciziile 2003/27 și 2002/894). Comisia a concluzionat de aici că schemele de ajutor în cauză erau incompatibile cu piața comună.

207 Comisia a adăugat că deciziile atacate, care priveau scheme de ajutor, nu excludeau posibilitatea ca unele ajutoare individuale să fie considerate, în totalitate sau în parte, compatibile cu piața comună pe baza caracteristicilor proprii (punctul 98 din Decizia 2002/820; punctul 105 din Decizia 2003/27; punctul 107 din Decizia 2002/894).

208 Rezultă din cele ce precedă că, ținând cont, pe de o parte, de natura de scheme de ajutor a măsurilor în cauză și, pe de altă parte, de necomunicarea informațiilor de către autoritățile spaniole cu privire la beneficiarii schemelor în cauză, în pofida cererilor Comisiei în această privință, analiza Comisiei nu poate fi considerată abstractă.

209 Confebask nu furnizează, pe de altă parte, niciun element care să susțină în orice mod caracterul pretins eronat al analizei Comisiei cu privire la compatibilitatea măsurilor în cauză cu piața comună. În particular, Confebask nu invocă niciun argument care să demonstreze că aplicarea Orientărilor din 1998 ar fi afectat cumva, în prezenta cauză, legalitatea deciziilor atacate.

210 Rezultă că motivul prin care se contestă incompatibilitatea creditelor fiscale în cauză cu piața comună nu este întemeiat.

C — *Cu privire la motivul întemeiat pe abuzul de putere (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)*

1. Argumentele părților

- 211 Confebask susține, în mai multe rânduri în înscrisurile sale, că a fost săvârșit un abuz de putere de către Comisie, întrucât aceasta și-a utilizat competențele în temeiul articolului 87 CE într-un scop de armonizare a sistemelor fiscale ale statelor membre. Confebask arată că, întrucât tentativele de armonizare ale Comisiei au eșuat, deciziile atacate se înscriu în cadrul unui proces global, întreprins de Comisie pentru a armoniza fiscalitatea directă a întreprinderilor prin intermediul ajutoarelor de stat, în loc să utilizeze calea adecvată, prevăzută în acest scop la articolul 96 CE.
- 212 Comisia, susținută de Comunidad autónoma de La Rioja, solicită respingerea acestui motiv.

2. Aprecierea Tribunalului

- 213 Trebuie amintit că o decizie este afectată de un abuz de putere numai dacă rezultă din indicii obiective, pertinente și concordante că a fost adoptată în scopul exclusiv sau cel puțin determinant de a atinge alte obiective decât cele declarate (a se vedea Hotărârea Curții din 22 noiembrie 2001, Țările de Jos/Consiliul, C-110/97, Rec., p. I-8763, punctul 137 și jurisprudența citată, și Hotărârea Curții Ramondín și alții/Comisia, punctul 45 de mai sus, punctul 44).

- 214 Or, Confebask nu prezintă, în speță, niciun indiciu obiectiv care să permită să se concluzioneze că scopul real urmărit de Comisie prin adoptarea deciziilor atacate era de a obține o armonizare fiscală.
- 215 În plus, Confebask nu demonstrează nici existența vreunei armonizări de fapt care ar fi fost realizată la nivel comunitar prin deciziile atacate (a se vedea în acest sens Hotărârea Ramondín, punctul 43 de mai sus, punctul 85).
- 216 În aceste condiții, motivul întemeiat pe un abuz de putere trebuie să fie respins ca nefondat.

D — Cu privire la motivul întemeiat pe caracterul existent al ajutoarelor în cauză (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)

1. Argumentele părților

- 217 Confebask susține că, în ipoteza în care Normas Forales în cauză constituie ajutoare de stat, acestea ar trebuie să fie calificate drept ajutoare existente și obligația de recuperare ar trebui, în consecință, să fie anulată.
- 218 În primul rând, în cauza T-265/01, Confebask susține că Territorio Histórico de Álava a instituit, în 1981, în 1983 și în 1984, respectiv înainte de aderarea Regatului Spaniei la Comunitate, credite fiscale „identice în esență” cu a șasea dispoziție adițională a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava, cu scopul de a promova investițiile. Confebask menționează astfel creditul fiscal de 15 % din investiție instituit în 1981, supus unor condiții de menținere a locurilor de muncă timp de doi ani, de creștere a personalului și de investiții, al cărui procent a crescut la 20 % în 1984; creditul fiscal de 50 % instituit în 1983 ca urmare a inundațiilor din 1983 care au deteriorat imobilizările; cel de 50 % din

investițiile efectuate în 1984 și în 1985, supus de asemenea anumitor condiții, în special de autofinanțare de cel puțin 25 %. Prin urmare, este vorba, potrivit Confebask, despre un ajutor existent în temeiul articolului 1 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 659/1999.

- 219 În al doilea rând, în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, Confebask arată că Normas Forales în cauză se înscriu în continuarea dispozițiilor adoptate după aderarea Regatului Spaniei la Comunitate și în privința cărora Comisia nu a formulat obiecții.
- 220 Confebask susține, în această privință, în cauza T-270/01, că Territorio Histórico de Guipúzcoa a emis, la 22 aprilie 1986 și la 27 aprilie 1987, Normas Forales nr. 4/1986 și nr. 14/1987 privind reduceri ale impozitului de 50 % din investiții, analoge, potrivit acesteia, celor în cauză în deciziile atacate.
- 221 Confebask susține de asemenea, în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, că există o mare asemănare între creditele fiscale instituite în 1988 în cele trei Territorios Históricos, și schemele fiscale din prezenta cauză. Or, potrivit Confebask, aceste credite fiscale din 1988 au fost autorizate de Comisie prin Decizia 93/337/CEE din 10 mai 1993 privind un sistem de ajutoare fiscale pentru investiții în Țara Bascilor (JO L 134, p. 25). Aceasta se referă în plus la o scrisoare din 3 februarie 1995 a Comisiei, potrivit căreia aceasta ar fi luat act de faptul că incompatibilitatea creditelor fiscale din 1988 în privința libertății de stabilire fusese corectată.
- 222 Confebask adaugă că jurisprudența impune o modificare substanțială a măsurii pentru ca aceasta să poată fi calificată drept ajutor nou. În măsura în care articolul 1 litera (c) din Regulamentul nr. 659/1999 ar menționa „orice modificare” și ar restrânge astfel noțiunea de ajutor existent, acesta nu ar trebui interpretat cu încălcarea jurisprudenței, cu riscul de a aduce atingere drepturilor administrațiilor și întreprinderilor în cauză.

- 223 În al treilea rând, Confebask susține că deciziile atacate sunt rezultatul unei schimbări de atitudine a Comisiei față de scutirile fiscale, din moment ce Comisia nu susținuse niciodată înainte, și în special în Decizia 93/337 privind creditele fiscale din 1988, că o măsură putea fi „specifică” pentru simplul motiv că domeniul său de aplicare este limitat în timp sau cantitativ. Ținând cont de această schimbare de doctrină, Normas Forales în cauză ar fi trebuit să fie tratate drept ajutoare existente în sensul articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999.
- 224 Confebask deduce de asemenea această schimbare de atitudine a Comisiei din faptul că membrul Comisiei responsabil cu problemele de concurență ar fi declarat, la 17 martie 1997, unei delegații a Comunidad autónoma de La Rioja, în legătură cu schemele de scutire de la plata impozitului pe profit instituite în 1993 de Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, că examinarea lor nu era de competența „Uniunii Europene”. Potrivit Confebask, această declarație înseamnă de fapt că, inițial, Comisia a analizat aceste scheme de scutire din 1993 ca măsuri fiscale cu caracter general, iar nu ca ajutoare de stat. În sfârșit, această schimbare de atitudine a Comisiei și-ar găsi originea în Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi. În această privință, ar reieși din Raportul Comisiei C (2004) 434 din 9 februarie 2004 privind punerea sa în aplicare, că obiectivul acestei comunicări nu era numai clarificarea aplicării în materie a normelor privind ajutoarele de stat, ci și întărirea acestora.
- 225 În fața unei asemenea evoluții, Confebask consideră că Normas Forales în cauză trebuie să fie analizate ca ajutoare existente, potrivit articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999.
- 226 În ultimul rând, Confebask subliniază că măsurile fiscale în cauză aveau drept scop „stimularea investițiilor, care nu ar fi putut fi realizate în lipsa acestui stimul”. Confebask deduce de aici că recuperarea sumelor în cauză conduce la retragerea acestor investiții. În plus, astfel de obligații ar plasa întreprinderile într-o situație dificilă.

227 Comisia, susținută de Comunidad autónoma de La Rioja, solicită respingerea acestui motiv ca nefondat.

2. Precizarea Tribunalului

228 Tratatul CE instituie proceduri distincte după cum ajutoarele sunt existente sau noi. În timp ce ajutoarele noi trebuie, potrivit articolului 88 alineatul (3) CE, să fie notificate în prealabil Comisiei și nu pot fi puse în aplicare înainte ca procedura să conducă la o decizie finală, ajutoarele existente pot, în temeiul articolului 88 alineatul (1) CE, să fie puse în aplicare în mod legal, în măsura în care Comisia nu a constatat incompatibilitatea acestora (Hotărârea Banco Exterior de España, punctul 125 de mai sus, punctul 22, și Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2000, Alzetta și alții/Comisia, T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97-T-607/97, T-1/98, T-3/98-T-6/98 și T-23/98, Rec., p. II-2319, punctul 148). Ajutoarele existente pot, așadar, să facă obiectul, dacă este cazul, numai al unei decizii de incompatibilitate care produce efecte pentru viitor (Hotărârea Alzetta și alții/Comisia, citată anterior, punctul 147).

229 Articolul 1 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 659/1999, intrat în vigoare la 16 aprilie 1999 și aplicabil, așadar, la momentul adoptării deciziilor atacate, prevede că „ajutor existent” înseamnă „orice ajutor care a existat înainte de intrarea în vigoare a tratatului în aceste state membre, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale puse în aplicare anterior și care se aplică și ulterior intrării în vigoare a tratatului”.

230 În primul rând, în legătură cu dispozițiile în discuție în cauza T-265/01, este cert că acestea au fost adoptate de Territorio Histórico de Álava între 1994 și 1999, cu alte cuvinte, într-o perioadă în care Regatul Spaniei era deja un stat membru.

- 231 Or, contrar celor afirmate de Confebask, aceste dispoziții adoptate între 1994 și 1999 nu pot fi considerate „identice în esență” cu dispozițiile din 1981, din 1983 și din 1984 de instituire a creditelor fiscale, pe care le invocă aceasta (a se vedea punctul 218 de mai sus).
- 232 Astfel, reiese din elementele dosarului, și în special din cuprinsul punctului 72 din Decizia 2002/820 și chiar din cererea introductivă a Confebask că, pe de o parte, condițiile de aplicare și, prin urmare, cercul de beneficiari ai creditelor fiscale au fost modificate și că, pe de altă parte, baza de calcul și procentul creditelor fiscale au fost de asemenea modificate. În plus, dispozițiile Normas Forales succesive de instituire a creditelor fiscale au o aplicare temporală limitată. Prin urmare, durata ajutoarelor a fost de asemenea modificată.
- 233 Or, astfel de modificări par substanțiale în sensul jurisprudenței aplicabile (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 30 ianuarie 2002, Keller și Keller Meccanica/Comisia, T-35/99, Rec., p. II-261, punctul 62, Hotărârea Tribunalului din 30 aprilie 2002, Government of Gibraltar/Comisia, T-195/01 și T-207/01, Rec., p. II-2309, punctul 111, și Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 175).
- 234 Prin urmare, dispozițiile în cauză pe cuprinsul Territorio Histórico de Álava nu pot fi calificate drept ajutoare existente în sensul articolului 1 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 659/1999.
- 235 În al doilea rând, Confebask susține că Normas Forales în cauză sunt prelungirea Normas Forales autorizate.
- 236 Articolul 1 litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede că un ajutor existent reprezintă „ajutorul autorizat, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale care au fost autorizate de Comisie sau Consiliu”.

- 237 În primul rând, în cauza T-270/01, Confebask arată, în această privință, că Territorio Histórico de Guipúzcoa a emis, la 22 aprilie 1986 și la 27 aprilie 1987, Normas Forales nr. 4/1986 și 14/1987, conținând măsuri analoge celor contestate în deciziile atacate.
- 238 Totuși, este suficient să se constate în această privință că Confebask nu dovedește în niciun mod că aceste dispoziții din 1986 și din 1987 ar fi fost autorizate de Comisie. În plus, și în orice caz, aceste dispoziții instituiau avantaje fiscale limitate la anii 1986 și 1987. Prin urmare, chiar dacă Norma Foral nr. 7/1997 din Guipúzcoa conținea dispoziții similare, aceasta rămâne totuși un ajutor nou (a se vedea în acest sens Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 175).
- 239 În al doilea rând, în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, Confebask susține că creditele fiscale în cauză în cele trei Territorios Históricos și creditele fiscale din 1988, pretins autorizate de Comisie în Decizia 93/337, sunt „foarte similare” (a se vedea punctul 221 de mai sus).
- 240 Or, pe de o parte, Tribunalul arată că aceste credite fiscale din 1988 diferă în mod substanțial de cele în discuție în prezenta cauză, atât în ceea ce privește procentul creditului fiscal, cât și pragul de investiție eligibilă și durata.
- 241 Pe de altă parte, Confebask interpretează în mod eronat Decizia 93/337 și scrisoarea Comisiei din 3 februarie 1995. Astfel, în această decizie, Comisia a calificat ajutoarele în cauză drept incompatibile cu piața comună nu numai pentru că acestea erau contrare articolului 43 CE, ci și pentru că nu respectau diversele norme privind ajutoarele, în special normele privind ajutoarele regionale, ajutoarele sectoriale, ajutoarele pentru IMM-uri și cumulul de ajutoare (punctul V din Decizia 93/337). În ceea ce privește scrisoarea din 3 februarie 1995, trebuie constatat că în aceasta Comisia ia doar act de faptul că schema fiscală în cauză nu mai încalcă articolul 43 CE, fără a se pronunța totuși cu privire la problema dacă schema în cauză respectă diversele norme privind ajutoarele menționate în Decizia 93/337 (a se vedea în acest sens Hotărârea Demesa și

Territorio Histórico de Álava/Comisia, punctul 45 de mai sus, punctele 48 și 49, și Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 237).

242 Prin urmare, chiar dacă se presupune că pot fi considerate identice cu cele din 1988, creditele fiscale în cauză nu pot fi considerate ca fiind autorizate de Comisie.

243 În al treilea rând, Confebask susține că, ținând cont de schimbarea de doctrină a Comisiei privind criteriile de selectivitate, schemele fiscale în cauză ar fi trebuit să fie tratate drept ajutoare existente în sensul articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999.

244 Potrivit articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999, constituie un ajutor existent „ajutorul considerat ajutor existent deoarece se poate dovedi că, în momentul punerii în aplicare, nu reprezenta un ajutor și că a devenit ajutor ulterior, datorită evoluției pieței comune și fără să fi fost modificat de statul membru”.

245 Această noțiune, „evoluție a pieței comune”, poate fi înțeleasă ca o modificare a contextului economic și juridic în sectorul vizat prin măsura în cauză (Hotărârea Belgia și Forum 187/Comisia, punctul 108 de mai sus, punctul 71). O asemenea modificare poate, în particular, să rezulte din liberalizarea unei piețe inițial închise concurenței (Hotărârea Tribunalului din 4 aprilie 2001, Regione autónoma Friuli-Venezia Giulia/Comisia, T-288/97, Rec., p. II-1169, punctul 89).

246 În speță, argumentul Confebask constă în invocarea unor schimbări de apreciere a Comisiei.

247 Or, pe de o parte, trebuie să se constate că elementele prezentate de Confebask nu permit să se concluzioneze că criteriile de selectivitate aplicate de Comisie în aprecierea măsurilor fiscale din perspectiva articolului 87 alineatul (1) CE au cunoscut o schimbare ulterior adoptării măsurilor fiscale în litigiu.

248 Astfel, faptul că, în Decizia 93/337, invocată de Confebask, Comisia a justificat selectivitatea creditelor fiscale din 1988 pe baza aplicării anumitor criterii nu semnifică totuși că aceasta nu ar fi putut constata selectivitatea acestor măsuri pe baza unui alt criteriu (a se vedea în acest sens Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 99). Acest lucru nu înseamnă, așadar, nici că nu puteau fi utilizate de către Comisie alte criterii pentru a stabili caracterul selectiv al creditelor fiscale în discuție în prezenta cauză, din moment ce aplicarea acestor criterii permitea să se stabilească existența unei măsuri de „favorizare [a] anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri” în sensul articolului 87 alineatul (1) CE.

249 În mod similar, în Comunicarea din 1998 privind ajutoarele fiscale pentru întreprinderi, Comisia, care se bazează în mare parte pe jurisprudența Curții și a Tribunalului, aduce clarificări în privința aplicării articolelor 87 CE și 88 CE măsurilor fiscale, fără a anunța o modificare a criteriilor de apreciere privind măsurile fiscale conform articolelor 87 CE și 88 CE (Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 79, și Diputación Foral de Álava și alții/Comisia, punctul 76 de mai sus, punctul 83). Raportul C (2004) 434 privind punerea în aplicare a acestei comunicări confirmă obiectivul de clarificare și de întărire a aplicării, în privința măsurilor fiscale, a normelor în materia ajutoarelor de stat în vederea reducerii denaturărilor concurenței, precizând expres că nu anunță o schimbare de practică a Comisiei în materie. În sfârșit, textul unei întrebări adresate de un senator spaniol guvernului spaniol, evocând pretinse declarații făcute de membrul Comisiei responsabil cu problemele de concurență, în cursul unei reuniuni din 17 martie 1997, nu poate atesta o schimbare de apreciere a Comisiei în privința criteriilor de selectivitate.

250 Pe de altă parte, chiar dacă se presupune că Confebask a demonstrat o schimbare de doctrină a Comisiei în privința criteriilor de selectivitate, un asemenea argument nu ar demonstra existența unei „evoluții a pieței comune” în sensul articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999. Astfel, această noțiune, „evoluția pieței comune”, nu vizează ipoteza în care Comisia își schimbă aprecierea numai în temeiul

unei aplicări mai riguroase a normelor tratatului în materia ajutoarelor de stat (Hotărârea Belgia și Forum 187/Comisia, punctul 108 de mai sus, punctul 71).

251 Prin urmare, condiția privind „evoluția pieței comune” în sensul articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul nr. 659/1999 nu este îndeplinită, iar argumentul întemeiat pe caracterul existent al măsurilor fiscale în litigiu trebuie, așadar, să fie respins.

252 În ultimul rând, nu pot fi invocate drept argument dificultățile care ar rezulta din obligația de recuperare, din moment ce calificarea drept ajutor existent sau ajutor nou nu depinde de existența sau inexistența unor astfel de dificultăți.

253 Având în vedere cele ce precedă, trebuie, așadar, să se concluzioneze că respectivele credite fiscale constituie ajutoare noi, care trebuiau notificate Comisiei în temeiul articolului 88 alineatul (3) CE și care nu puteau fi puse în aplicare înaintea adoptării de către Comisie a unei decizii finale privind măsurile în cauză.

E — Cu privire la motivul întemeiat pe un viciu de procedură și pe încălcarea principiilor securității juridice, bunei administrări, protecției încrederii legitime și egalității de tratament (cauzele T-227/01-T-229/01, precum și T-265/01, T-266/01 și T-270/01)

254 În primul rând, Confebask invocă, în cadrul acțiunilor sale în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, un motiv procedural privind contestarea refuzului Comisiei de a lua în considerare observațiile sale în cursul procedurii oficiale de investigare. În al doilea rând, reclamantii și intervenientele în susținerea acestora în cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01 contestă recuperarea ajutoarelor în cauză,

pentru motivul că o asemenea recuperare ar încălca principiile securității juridice și bunei administrări, principiul protecției încrederii legitime, precum și principiul egalității de tratament.

1. Cu privire la motivul întemeiat pe un viciu de procedură

a) Argumentele părților

²⁵⁵ Confedbask impută Comisiei faptul că a respins, din motive de tardivitate, argumentele suplimentare pe care le-a dezvoltat într-un document din 29 decembrie 2000. Or, termenul acordat pentru comunicarea observațiilor nu ar fi un termen de decădere. Refuzând să ia în considerare acest argument, Comisia ar fi derogat de la suplețea care ar caracteriza practica sa obișnuită și ar fi încălcat principiul protecției încrederii legitime. Mai mult, principiul bunei administrări ar obliga Comisia să examineze cu grijă și imparțialitate toate elementele pertinente ale prezentelor cauze.

²⁵⁶ Confedbask susține de asemenea că observațiile sale suplimentare ar fi putut fi luate în considerare, întrucât Comisia nu a adoptat deciziile atacate decât șapte luni mai târziu, la 11 iulie 2001. Mai mult, observațiile sale erau întemeiate pe un fapt nou, și anume adoptarea de către Comisie a Deciziei 2001/168/CECO din 31 octombrie 2000 privind legile spaniole referitoare la impozitul pe profit (JO 2001, L 60, p. 57).

²⁵⁷ În sfârșit, Confedbask arată că își menține argumentele în cauză pentru ca acestea să fie apreciate de Tribunal.

258 Comisia contestă temeinicia acestui motiv.

b) Aprecierea Tribunalului

259 Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede:

„Decizia de a deschide procedura oficială de investigare [...] solicită statului membru în cauză și celorlalte persoane interesate să-și prezinte observațiile într-un termen stabilit, care în mod normal nu depășește o lună. În cazuri întemeiate, Comisia poate prelungi termenul stabilit”.

260 În prezenta cauză, Confebask a comunicat observații Comisiei la 4 ianuarie și la 13 aprilie 2000, cu alte cuvinte, în termenul de o lună de la publicarea în Jurnalul Oficial a deciziilor de deschidere a procedurii oficiale de investigare, acordat de Comisie (a se vedea punctul 22 de mai sus). În schimb, observațiile suplimentare ale Confebask, prezentate la 29 decembrie 2000 și înregistrate la 3 ianuarie 2001, nu au fost luate în considerare de Comisie, pentru motivul că i-au parvenit în afara termenului, iar Confebask nu a prezentat nicio cerere de prelungire a termenului acordat în temeiul articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 (punctul 50 din Decizia 2002/820; punctul 46 din Deciziile 2003/27 și 2002/894).

261 Confebask invocă, în esență, practica obișnuită a Comisiei, care, potrivit acesteia, a stat la baza încrederii sale legitime în faptul că observațiile sale urmau să fie luate în considerare, chiar dacă au fost depuse în afara termenului.

- 262 Tribunalul amintește că, potrivit unei jurisprudențe constante, dreptul de a invoca principiul protecției încrederii legitime aparține oricărui justițiabil pe care o instituție comunitară l-a determinat să nutrească speranțe întemeiate. În plus, nimeni nu poate invoca o încălcare a acestui principiu în lipsa unor asigurări precise pe care i le-ar fi oferit administrația (a se vedea Hotărârea Belgia și Forum 187/Comisia, punctul 108 de mai sus, punctul 147 și jurisprudența citată).
- 263 Or, în prezenta cauză, Confebask nu demonstrează în niciun mod că, prin asigurări precise, Comisia i-ar fi garantat că observațiile suplimentare, chiar tardive, vor fi luate în considerare în lipsa unei cereri de prelungire a termenului. Confebask, care invocă practica Comisiei, nu își susține în niciun mod afirmațiile în această privință.
- 264 Argumentul întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime trebuie, așadar, să fie respins în această privință.
- 265 Pe de altă parte, Confebask susține că refuzul de a lua în considerare observațiile sale suplimentare este contrar principiului bunei administrări.
- 266 Jurisprudența prevede că printre garanțiile conferite de ordinea juridică comunitară în cadrul procedurilor administrative figurează în special principiul bunei administrări, care include obligația instituției competente de a examina atent și imparțial toate elementele relevante ale cauzei (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 21 noiembrie 1991, Technische Universität München, C-269/90, Rec., p. I-5469, punctul 14, și Hotărârea Curții Comisia/Sytraval și Brink's France, punctul 136 de mai sus, punctul 62).
- 267 Reiese din articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 (a se vedea punctul 259 de mai sus) că, în cadrul procedurii oficiale de investigare, părțile interesate au posibilitatea de a-și prezenta observațiile Comisiei, căreia îi revine, apoi, competența

de a adopta, luând în considerare, printre altele, observațiile menționate, o decizie de constatare a inexistenței sau a existenței unui ajutor calificat drept compatibil sau incompatibil cu piața comună. Această dispoziție constituie, așadar, o transpunere, în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat, a principiilor consacrate de jurisprudența menționată la punctul 266 de mai sus.

268 Rezultă că articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999 prevede că aceste observații trebuie să fie prezentate într-un termen determinat, care este cert că în prezenta cauză nu a fost respectat în ceea ce privește observațiile suplimentare depuse de Confebask la 29 decembrie 2000. Trebuie să se constate de asemenea că dispoziția citată anterior nu prevede posibilitatea unei părți interesate de a depune la Comisie noi observații, din proprie inițiativă și după expirarea termenului prevăzut în acest scop.

269 Trebuie amintit în această privință că, în cadrul procedurii de control al ajutoarelor de stat, persoanele interesate nu pot avea acces ele însele la o dezbatere în contradictoriu cu Comisia, similară celei de care beneficiază statul membru responsabil de acordarea ajutorului, și nu pot invoca drepturi la fel de întinse precum dreptul la apărare ca atare (Hotărârea Curții din 24 septembrie 2002, Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia, C-74/00 P și C-75/00 P, Rec., p. I-7869, punctul 83, și Hotărârea Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, punctul 198 de mai sus, punctele 192 și 193). Principiile generale de drept, precum principiul bunei administrări, invocat de Confebask, nu pot permite instanței comunitare să extindă drepturile procedurale conferite persoanelor interesate, în cadrul procedurilor de control al ajutoarelor de stat, prin tratat și prin dreptul derivat (Hotărârea Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, punctul 198 de mai sus, punctul 194).

270 În aceste împrejurări, susținerea Confebask potrivit căreia Decizia 2001/168 constituia o împrejurare nouă și pertinentă care justifica depunerea observațiilor sale suplimentare este lipsită de relevanță, în sensul că aceasta nu este de natură să pună sub semnul întrebării jurisprudența amintită la punctul 270 de mai sus.

271 În orice caz, caracterul pertinent pentru prezenta cauză al Deciziei 2001/168 nu este demonstrat în niciun mod de Confebask. Din această decizie reiese că deducerile fiscale examinate au fost considerate incompatibile cu piața comună, dar că, ținând cont de împrejurările speței, Comisia a renunțat la recuperarea ajutoarelor în cauză bazându-se pe principiul protecției încrederii legitime. Cu toate acestea, astfel cum a subliniat Comisia, această încredere legitimă decurgea, pe de o parte, din existența unei decizii precedente care declara că o altă schemă asemănătoare nu constituia un ajutor de stat și, pe de altă parte, dintr-un răspuns al Comisiei înseși, situație distinctă de prezenta cauză.

272 În consecință, Confebask nu a demonstrat că, neluând în considerare observațiile sale suplimentare în prezenta cauză, Comisia ar fi încălcat principiul bunei administrări.

273 Având în vedere cele ce precedă, motivul întemeiat pe existența unui viciu de procedură trebuie să fie respins.

2. Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice și bunei administrări, a principiului protecției încrederii legitime și a principiului egalității de tratament

a) Argumentele părților

274 Reclamanții, în cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01, și intervenientele în susținerea acestora contestă obligația de recuperare impusă prin deciziile atacate bazându-se pe principiul protecției încrederii legitime.

- 275 Aceștia arată că încrederea legitimă a autorităților naționale și a operatorilor economici poate rezulta din lipsa oricărei reacții a Comisiei în fața unor măsuri despre care a avut cunoștință și din situația echivocă creată astfel de aceasta timp de mai mulți ani.
- 276 Confebask susține de asemenea, în esență, că încrederea legitimă a operatorilor în legalitatea normelor generale de instituire a facilităților fiscale trebuie să fie admisă mai ușor decât în cazul unui ajutor individual.
- 277 Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco susțin că jurisprudența potrivit căreia protecția încrederii legitime presupune notificarea prealabilă prevăzută la articolul 88 CE, existentă în materie de ajutoare individuale, nu poate fi transpusă în cazul schemelor de ajutoare.
- 278 În acest context, reclamantii și intervenientele în susținerea acestora consideră că prin comportamentul său, Comisia a convins operatorii economici că măsurile fiscale în litigiu nu erau criticabile din punctul de vedere al dreptului comunitar.
- 279 În primul rând, aceștia invocă Decizia 93/337 privind creditele fiscale din 1988.
- 280 Potrivit Confebask, Comisia ar fi determinat încrederea operatorilor economici prin faptul că nu a criticat creditele fiscale din 1988 din perspectiva normelor în materie de ajutoare de stat în Decizia 93/337. Comisia ar fi considerat în această decizie doar că aceștia încălcau normele privind libertatea de stabilire. Odată corectată această incompatibilitate, Comisia ar fi admis prin scrisoarea din 3 februarie 1995 că Regatul Spaniei s-a conformat astfel obligațiilor sale. Or, Normas Forales în cauză ar prezenta mari asemănări cu aceste credite fiscale din 1988. Confebask recunoaște că acest motiv a fost respins în Hotărârea Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia, punctul 45

de mai sus, dar susține că acest lucru nu împiedică anularea, în prezenta cauză, a obligației de recuperare a ajutoarelor deja acordate. Astfel, Confesbask arată că reclamantul, în cauza care a determinat pronunțarea Hotărârii Demesa, punctul 43 de mai sus, invocaseră principiul protecției încrederii legitime nu numai pentru a se opune recuperării, ci și pentru a contesta calificarea drept ajutor de stat a creditului fiscal care le fusese acordat. Or, criteriile aplicabile în materia calificării drept ajutor de stat ar fi diferite de cele aplicabile în materie de recuperare. Astfel, constatarea că un ajutor este incompatibil cu piața comună nu ar implica în mod inevitabil rambursarea acestuia.

281 Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco arată, la rândul lor, că Comisia nu și-a bazat Decizia 93/337 pe cuantumul minim al investițiilor necesare pentru a beneficia de creditele fiscale din 1988. Aceasta s-ar fi întemeiat pe existența unui criteriu de selecție regional și pe excluderea anumitor activități. Potrivit Cámaras Oficiales de Comercio e Industria, Comisia ar fi recurs numai la acest din urmă criteriu. În orice caz, în cele două exemple, ar reieși *per a contrario* din Decizia 93/337 că o limitare a cuantumului investițiilor eligibile nu ar fi un criteriu de selectivitate. În plus, această decizie nu ar fi impus recuperarea ajutoarelor. Prin urmare, Comisia ar fi adus atingere încrederii legitime a reclamantilor și a intervenientelor în susținerea acestora folosind ca temei al actelor atacate existența unei condiții de acordare a facilităților fiscale în cauză referitoare la un prag de investiții minime. Comisia ar replica în mod inutil că nu trebuie să epuizeze toate criteriile posibile de selectivitate, întrucât o asemenea manieră de a proceda ar fi contrară principiului buneii administrări.

282 În al doilea rând, reclamantul și intervenientele în susținerea acestora în cauzele T-227/01-T-229/01 invocă schemele de scutire din 1993 și atitudinea Comisiei în privința lor. Potrivit acestora, schemele de scutire din 1993 prevedeau printre altele credite fiscale de 25 %, supuse anumitor condiții, printre care un prag de investiții minime de 80 de milioane ESP, comparabile cu cele privind creditele fiscale din prezenta cauză. Or, aceștia subliniază că Comisia, care luase cunoștință de schemele din 1993 printr-o plângere din 14 martie 1994, înregistrată la 28 aprilie 1994, nu le-a declarat incompatibile cu piața comună decât prin Decizia 2003/28/CE a Comisiei din 20 decembrie 2001 privind o schemă de ajutor de stat pusă în aplicare de Spania în 1993 în favoarea anumitor întreprinderi nou-create în provincia Álava (Spania) (JO 2003, L 17, p. 20), prin Decizia 2003/86/CE a Comisiei din 20 decembrie 2001 privind o schemă de ajutor de stat pusă în aplicare de Spania în 1993 în favoarea anumitor întreprinderi nou-create în provincia Biscaya (Spania) (JO 2003, L 40, p. 11), și prin Decizia 2003/192/CE a Comisiei din 20 decembrie 2001 privind o schemă de ajutor de

stat pusă în aplicare de Spania în 1993 favoarea anumitor întreprinderi nou-create în provincia Guipúzcoa (Spania) (JO 2003, L 77, p. 1), care fac obiectul acțiunilor în cauzele T-86/02-T-88/02.

283 Cámaras Oficiales de Comercio e Industria amintesc de asemenea comportamentul Comisiei ca urmare a plângerii din 14 martie 1994 privind schemele de scutire din 1993. Acestea susțin că respectivul comportament ar fi determinat încrederea lor legitimă în legalitatea creditelor fiscale în litigiu.

284 În al treilea rând, Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco, susțin că deciziile adoptate de Comisie în cauzele care au determinat pronunțarea Hotărârilor Demesa și Ramondín, punctul 43 de mai sus, nu au putut afecta încrederea legitimă a operatorilor economici în Normas Forales în cauză. Astfel, aceste decizii priveau numai acordarea, cu titlu individual, a unui credit fiscal către două întreprinderi care beneficiau, în plus, de alte ajutoare.

285 În al patrulea rând, Cámaras Oficiales de Comercio e Industria, interveniente în cauzele T-227/01-T-229/01, invocă durata procedurii preliminară în speță. Acestea subliniază că deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare nu au fost publicate decât la 4 decembrie 1999 și la 11 martie 2000, deși Comisia a recunoscut că problema creditelor fiscale în cauză fusese abordată în cadrul unei reuniuni din 17 martie 1997 între membrul Comisiei responsabil cu problemele de concurență și o delegație a Comunidad autónoma de La Rioja. În această privință, intervenientele invocă întârzierea intervenită în deschiderea procedurii oficiale de investigare și încălcarea de către Comisie a obligației sale de diligență și de bună administrare, precum și încălcarea principiului securității juridice.

286 În al cincilea rând, potrivit reclamanților în cauzele T-227/01-T-229/01, deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare nu menționează nici obligația de suspendare a aplicării dispozițiilor fiscale în litigiu, nici existența unei eventuale obligații de recuperare în cazul în care deciziile finale ar confirma existența unor ajutoare de stat.

287 În al șaselea rând, Confebask invocă durata nejustificată a procedurii, iar reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 susțin că durata procedurilor oficiale de investigare, de 23 de luni în prezenta cauză, constituie o împrejurare excepțională în sensul jurisprudenței stabilite prin Hotărârea Curtii din 24 noiembrie 1987 RSV/Comisia (223/85, Rec., p. 4617), de natură să împiedice recuperarea ajutoarelor.

288 În al șaptelea rând, Cámaras Oficiales de Comercio e Industria susțin că, în cauze foarte asemănătoare, Comisia a luat în considerare din oficiu elementele constitutive ale încrederii legitime și a renunțat să dispună recuperarea ajutoarelor ilegale. Acestea citează printre altele deciziile Comisiei privind centrele de coordonare [Decizia 2003/81/CE a Comisiei din 22 august 2002 privind schema de ajutoare de stat pe care Regatul Spaniei o aplică „centrelor de coordonare din Biscaya” (JO 2003, L 31, p. 26), Decizia 2003/512/CE a Comisiei din 5 septembrie 2002 privind o schemă de ajutor pusă în aplicare de Germania în favoarea unor centre de control și de coordonare (JO 2003, L 177, p. 17), Decizia 2003/438/CE a Comisiei din 16 octombrie 2002 privind schema de ajutor de stat C 50/2001 (ex NN 47/2000) – Societăți de finanțare – pusă în aplicare de Luxemburg (JO 2003, L 153, p. 40) și Decizia 2004/76/CE a Comisiei din 13 mai 2003 privind schema de ajutor de stat pusă în aplicare de Franța în favoarea cartierelor generale și a centrelor logistice (JO 2004, L 23, p. 1)]. Acestea evocă de asemenea Decizia 2001/168. Acestea susțin că practica decizională menționată indică de asemenea o încălcare vădită a principiului egalității de tratament.

289 În sfârșit, reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 susțin că obligația de recuperare ar fi trebuit să fie limitată la investițiile realizate după publicarea în Jurnalul Oficial a deschiderii procedurii oficiale de investigare.

290 Comisia, susținută de Comunidad Autónoma de La Rioja, solicită respingerea acestui motiv.

b) Aprecierea Tribunalului

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice și buneii administrări, din cauza duratei examinării preliminare

291 Cámaras Oficiales de Comercio e Industria, interveniente în cauzele T-227/01-T-229/01, susțin că durata procedurii preliminare este contrară principiului securității juridice și principiului buneii administrări (a se vedea punctul 285 de mai sus).

292 În ceea ce privește admisibilitatea acestui motiv, trebuie amintit că, potrivit articolului 40 al patrulea paragraf din Statutul Curții, aplicabil Tribunalului în temeiul articolului 53 din statutul respectiv, concluziile cererii de intervenție pot avea ca obiect numai susținerea concluziilor uneia dintre părți. În plus, potrivit articolului 116 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, intervenientul ia procedura în starea în care se află la momentul intervenției sale. Or, chiar dacă aceste dispoziții nu se opun ca intervenientul să prezinte argumente diferite de cele ale părții pe care o susține, acest lucru este totuși valabil cu condiția ca argumentele să nu modifice cadrul litigiului și ca intervenția să vizeze întotdeauna susținerea concluziilor prezentate de aceasta din urmă (Hotărârea Tribunalului din 13 aprilie 2005, Verein für Konsumenteninformation/Comisia, T-2/03, Rec., p. II-1121, punctul 52).

293 Pentru a decide cu privire la admisibilitatea motivelor invocate de un intervenient, îi revine Tribunalului, așadar, sarcina de a verifica faptul că aceste motive se referă la obiectul litigiului astfel cum a fost definit de părțile principale.

- 294 În prezenta cauză, trebuie să se constate că reclamanții incriminează durata procedurii, potrivit motivului întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime (a se vedea punctul 287 de mai sus). Motivul invocat de interveniente, deși distinct de cel al reclamanților, trebuie să fie considerat, prin urmare, ca fiind în legătură cu obiectul litigiului astfel cum a fost definit de reclamanți și ca neavând drept efect modificarea cadrului litigiului. Acest motiv este, prin urmare, admisibil.
- 295 În ceea ce privește fondul, Cámaras Oficiales de Comercio e Industria invocă întârzierea intervenită în deschiderea procedurii oficiale de investigare.
- 296 Tribunalul amintește că, la momentul la care Comisia a luat cunoștință de dispozițiile fiscale în cauză și până la 16 aprilie 1999, data intrării în vigoare a Regulamentului 659/1999, aceasta nu era supusă unor termene specifice. Aceasta trebuia totuși să asigure că, pentru a respecta cerința fundamentală a securității juridice, exercitarea competențelor sale nu este întârziată pe termen nedeterminat (Hotărârea Curții Falck și Acciaierie di Bolzano/Comisia, punctul 269 de mai sus, punctul 140, și Hotărârea Curții din 23 februarie 2006, Atzeni și alții, C-346/03 și C-529/03, Rec., p. I-1875, punctul 61).
- 297 Astfel, în măsura în care deține o competență exclusivă pentru a aprecia compatibilitatea unui ajutor de stat cu piața comună, Comisia este obligată, în interesul unei bune administrări a normelor fundamentale din tratat referitoare la ajutoarele de stat, să procedeze la o examinare diligentă și imparțială a unei plângeri care denunță existența unui ajutor incompatibil cu piața comună. Reiese că examinarea preliminară a măsurilor adoptate de stat care fac obiectul unei plângeri nu poate fi prelungită la infinit de către Comisie. Caracterul rezonabil al duratei examinării unei plângeri trebuie apreciat în funcție de circumstanțele proprii fiecărei cauze și, în special, de contextul acesteia, de diferitele etape procedurale pe care Comisia trebuie să le urmeze și de complexitatea cauzei (Hotărârea Tribunalului din 10 mai 2006, Air One/Comisia, T-395/04, Rec., p. II-1343, punctul 61).
- 298 În prezenta cauză, reiese din deciziile atacate că existența creditelor fiscale instituite prin legislațiile fiscale în cauză a ajuns la cunoștința Comisiei prin intermediul

informațiilor primite cu ocazia procedurilor inițiate împotriva ajutoarelor de stat în favoarea întreprinderilor Demesa și Ramondín, care au făcut obiectul unor plângeri la 11 iunie 1996 și, respectiv, la 2 octombrie 1997.

299 Pe de altă parte, rezultă din deciziile atacate că, prin scrisorile din 17 august 1999, Comisia a informat Regatul Spaniei cu privire la decizia sa de deschidere a procedurii oficiale de investigare împotriva celor trei scheme în cauză.

300 Așadar, un termen care poate fi estimat la 38 de luni (din iunie 1996 până în august 1999) s-a scurs între momentul la care Comisia a luat cunoștință de schemele de ajutor în cauză și deschiderea procedurii oficiale de investigare.

301 Cu toate acestea, în primul rând, trebuie arătat că măsurile fiscale în cauză, menținute cu modificări până la 31 decembrie 1999 în ceea ce privește creditul fiscal din Álava, necesitau din partea Comisiei o examinare aprofundată a legislației spaniole, precum și a unor aspecte de fapt și de drept complexe.

302 În al doilea rând, în legătură cu contextul în care se înscriu aceste credite fiscale, până la deschiderea procedurii oficiale de investigare la 17 august 1999, Comisia a procedat, printre altele, la examinarea plângerilor formulate împotriva avantajelor fiscale acordate Demesa și Ramondín, la finalizarea căreia aceasta a adoptat decizia de deschidere a procedurii oficiale de investigare, la 16 decembrie 1997, în ceea ce privește Demesa, și la 30 aprilie 1999, în ceea ce privește Ramondín. Comisia a adoptat apoi Deciziile 1999/718 (Demesa) și 2000/795 (Ramondín).

303 Or, chiar dacă era vorba despre ajutoare individuale, nu este mai puțin adevărat că respectivele credite fiscale din aceste cauze au fost acordate în temeiul celei de a șasea dispoziții adiționale a Norma Foral nr. 22/1994 din Álava, în discuție în cauza Territorio Histórico de Álava (cauzele T-227/01 și T-265/01) și în legătură cu care nu se contestă

că este analogă dispozițiilor în cauză în Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa (cauzele T-228/01, T-229/01, T-266/01 și T-270/01).

304 În al treilea rând, trebuie să se constate că durata procedurii este, cel puțin în parte, imputabilă autorităților spaniole.

305 Într-adevăr, reiese din elementele dosarului că până la data de 2 iunie 1999 Comisia nu a dispus de informațiile necesare pentru a deschide procedura oficială de investigare. Astfel, în legătură cu creditul fiscal aplicabil în Territorio Histórico de Álava, Comisia nu a primit informații decât prin intermediul celor două plângeri privind ajutoarele de stat în favoarea întreprinderilor Demesa și Ramondín. Apoi, în afară de reuniunea din 17 martie 1997 între Comunidad autónoma de La Rioja și serviciile Comisiei amintită de părți, deciziile atacate menționează informații neoficiale primite de Comisie privind creditele fiscale aplicabile în Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa (a se vedea punctul 17 de mai sus).

306 Comisia a adresat, prin urmare, la 15 martie 1999, o cerere de informații autorităților spaniole în legătură cu aceste scheme nenotificate. Aceste autorități au cerut de două ori prelungiri ale termenului acordat pentru răspuns. Acestea nu au trimis răspunsul lor decât la 2 iunie 1999.

307 Prin urmare, ținând cont de contextul și de împrejurările astfel amintite, Comisia, prin inițierea procedurii oficiale de investigare la 17 august 1999, nu a adus atingere, prin comportamentul său, principiului general al securității juridice.

308 În sfârșit, în legătură cu argumentele privind încălcarea de către Comisie a principiului bunei administrări, trebuie să se constate că acestea sunt, în esență, strâns legate de

argumentul privind încălcarea principiului securității juridice din cauza duratei examinării preliminare și trebuie, având în vedere cele ce precedă, să fie respinse.

309 În concluzie, motivul întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice și buneii administrări trebuie să fie respins.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime

310 Trebuie amintit în prealabil că încrederea legitimă în legalitatea unui ajutor nu poate fi invocată decât dacă acest ajutor a fost acordat cu respectarea procedurii prevăzute la articolul 88 CE (Hotărârea Curții din 20 septembrie 1990, Comisia/Germania, C-5/89, Rec., p. I-3437, punctul 14, și Hotărârea Regione autonoma della Sardegna/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 64).

311 Astfel, o autoritate regională și un operator economic diligenți trebuie, în mod normal, să fie în măsură să se asigure că această procedură a fost respectată (Hotărârea Curții Comisia/Germania, punctul 310 de mai sus, punctul 14, Hotărârea Curții din 14 ianuarie 1997, Spania/Comisia, C-169/95, Rec., p. I-135, punctul 51, și Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 236).

312 Pe de altă parte, din moment ce articolul 88 CE nu distinge după cum este vorba despre scheme de ajutor sau despre ajutoare individuale, aceste principii sunt aplicabile inclusiv în cazul schemelor de ajutor, contrar celor susținute de Confebask (punctul 276 de mai sus).

- 313 Este cert că, în prezenta cauză, creditele fiscale vizate prin deciziile atacate au fost instituite fără notificare prealabilă, cu încălcarea articolului 88 alineatul (3) CE.
- 314 Cu toate acestea, jurisprudența nu exclude posibilitatea beneficiarilor unui ajutor ilegal, deoarece nu a fost notificat, astfel cum este situația schemelor din prezenta cauză, de a invoca circumstanțe excepționale, care au putut determina în mod legitim încrederea lor în caracterul legal al acestui ajutor, pentru a se opune rambursării sale (Hotărârea Curții din 10 iunie 1993, Comisia/Grecia, C-183/91, Rec., p. I-3131, punctul 18; a se vedea în acest sens Hotărârea Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia, punctul 45 de mai sus, punctul 51, Hotărârea Tribunalului din 15 septembrie 1998, BFM și EFIM/Comisia, T-126/96 și T-127/96, Rec., p. II-3437, punctele 69 și 70, Hotărârea CETM/Comisia, punctul 148 de mai sus, punctul 122, și Hotărârea Regione autónoma Friuli-Venezia Giulia/Comisia, punctul 245 de mai sus, punctul 107).
- 315 Dacă se presupune că reclamantii în cauzele T-227/01-T-229/01, care nu sunt operatori economici, ci entitățile teritoriale autoare ale schemelor de ajutor în cauză, au dreptul de a invoca încrederea legitimă (a se vedea în acest sens Hotărârea Regione autónoma della Sardegna/Comisia, punctul 94 de mai sus, punctul 66), trebuie, așadar, să se examineze, în lumina acestor principii, dacă argumentele invocate se referă la circumstanțe excepționale, susceptibile să fi constituit temeiul unei încrederi legitime în legalitatea schemelor de ajutor în cauză.
- 316 Reclamantii și intervenientele în susținerea acestora arată că prin comportamentul Comisiei se creează o circumstanță excepțională de natură să determine încrederea lor legitimă în legalitatea schemelor în cauză, datorită, în primul rând, Deciziei 93/337 a Comisiei privind creditele fiscale din 1988, în al doilea rând, datorită atitudinii sale privind schemele din 1993, în al treilea rând, datorită duratei nerezonabile a procedurii și, în al patrulea rând, datorită lipsei anumitor mențiuni din decizia de deschidere a procedurii oficiale de investigare.

— Cu privire la argumentele întemeiate pe Decizia 93/337

- 317 Confebask susține că creditele fiscale din 1988 prezintă mari asemănări cu cele în discuție în prezenta cauză, iar Comisia nu le-a calificat drept ajutoare incompatibile cu piața comună, ceea ce ar fi determinat încrederea legitimă în creditele fiscale în litigiu. Aceasta se referă la Decizia 93/337, precum și la scrisoarea Comisiei din 3 februarie 1995, prin care aceasta ar fi luat act de faptul că autoritățile spaniole s-au conformat articolului 1 alineatul (2) din Decizia 93/337, impunându-le să modifice sistemul fiscal pentru a elimina denaturările în privința articolului 43 CE.
- 318 Or, în ceea ce privește Decizia 93/337, Tribunalul constată că Confebask realizează o interpretare eronată a acesteia, astfel cum s-a stabilit deja anterior (a se vedea punctul 241 de mai sus). Astfel, în această decizie, Comisia a calificat ajutoarele în cauză drept incompatibile cu piața comună nu numai pentru că acestea erau contrare articolului 43 CE, ci și pentru că acestea nu respectau diversele norme privind ajutoarele, în special normele privind ajutoarele regionale, ajutoarele sectoriale, ajutoarele pentru IMM-uri și normele privind cumulul de ajutoare (punctul V din Decizia 93/337).
- 319 În ceea ce privește scrisoarea din 3 februarie 1995, s-a constatat deja la punctul 241 de mai sus că în aceasta Comisia doar ia act de faptul că schema fiscală în cauză nu mai încalcă articolul 43 CE, fără a se pronunța totuși cu privire la problema dacă schema în cauză respectă diversele norme privind ajutoarele menționate în Decizia 93/337 (Hotărârea Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia, punctul 45 de mai sus, punctul 48, prin care se confirmă Hotărârea Demesa, punctul 43 de mai sus, punctul 237).
- 320 Pe de altă parte, Confebask susține că soluția din Hotărârea Demesa și Territorio Histórico de Álava/Comisia, punctul 45 de mai sus, nu împiedică anularea, în prezenta cauză, a obligației de recuperare, în măsura în care reclamantii în această cauză ar fi invocat principiul protecției încrederii legitime nu numai pentru a se opune recuperării, ci și pentru a contesta calificarea drept ajutor de stat a creditului fiscal care le fusese acordat. Or, trebuie să se constate că un asemenea argument nu este de natură să pună

sub semnul întrebării concluzia potrivit căreia Comisia nu a considerat creditele fiscale din 1988 drept compatibile cu normele în materia ajutoarelor de stat.

- 321 Prin urmare, chiar dacă se presupune că creditele fiscale în litigiu pot fi considerate analoge creditelor fiscale din 1988, Decizia 93/337 nu poate fi considerată drept o circumstanță excepțională de natură să justifice încrederea în legalitatea creditelor fiscale în discuție în prezenta cauză.
- 322 Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco subliniază, la rândul lor, că, în Decizia 93/337, Comisia nu a ridicat nicio obiecție referitoare la faptul că aplicarea creditului fiscal era subordonată realizării unei investiții minime. Prin urmare, considerând, în deciziile atacate, că prin condiția investiției minime de 2,5 miliarde ESP se conferă un caracter selectiv creditului fiscal și modificând astfel criteriile sale de apreciere a selectivității, Comisia ar fi încălcat încrederea legitimă indusă prin Decizia 93/337.
- 323 Tribunalul constată că măsurile fiscale vizate prin Decizia 93/337 sunt diferite de cele vizate prin deciziile atacate. Astfel, Decizia 93/337 privește ajutoarele fiscale instituite prin Normas Forales nr. 28/1988 din Álava, nr. 8/1988 din Biscaya și nr. 6/1988 din Guipúzcoa.
- 324 Deși aceste dispoziții din 1988 instituie printre altele un credit fiscal în Țara Bascilor din Spania, faptul că, în Decizia 93/337, Comisia a întemeiat selectivitatea creditelor fiscale din 1988 pe constatarea că acestea nu erau aplicabile decât anumitor întreprinderi și că anumite activități nu beneficiau de acestea (punctul III din Decizia 93/337) nu înseamnă totuși că selectivitatea măsurilor respective nu ar fi putut fi constatată de către Comisie pe baza altui criteriu (Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus, punctul 99).

325 Argumentul întemeiat pe încălcarea principiului bunei administrări, invocat de Cámaras Oficiales de Comercio e Industria, nu vine să infirme această constatare, din moment ce un element poate fi suficient pentru a caracteriza selectivitatea măsurii examinate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 iulie 2004, Spania/Comisia, punctul 167 de mai sus, punctele 120 și 121). Comisia nu este obligată, prin urmare, să realizeze în această privință un studiu exhaustiv.

326 Rezultă că Decizia 93/337, care în plus a considerat creditele fiscale din 1988 drept incompatibile cu piața comună, nu poate constitui o circumstanță excepțională de natură să determine în vreun fel încrederea legitimă în legalitatea creditelor fiscale în discuție în prezenta cauză.

— Cu privire la argumentul întemeiat pe schemele din 1993 și pe atitudinea Comisiei în privința acestora

327 Reclamanții și intervenientele în susținerea acestora în cauzele T-227/01-T-229/01 invocă schemele din 1993 și faptul că atitudinea Comisiei în privința lor ar fi determinat o încredere legitimă în legalitatea creditelor fiscale în cauză. Potrivit acestora, Normas Forales din 1993 prevăd atât scutiri fiscale, cât și un credit fiscal de 25 %.

328 Pe de o parte, în legătură cu scutirile de la plata impozitului pe profit instituite prin articolele 14 din Normas Forales nr. 18/1993, nr. 5/1993 și nr. 11/1993, care fac obiectul acțiunilor în cauzele conexe T-30/01-T-32/01 și T-86/02-T-88/02, acestea nu pot fi considerate analoge creditelor fiscale în discuție în prezenta cauză. Într-adevăr, tehnicile fiscale și amploarea avantajelor sunt diferite. Astfel, creditele fiscale în discuție în prezenta cauză sunt de 45 % din investițiile eligibile, imputabile asupra quantumului final al impozitului de plată, în timp ce schemele din 1993 prevedeau o scutire de la plata impozitului pe profit timp de zece ani pentru întreprinderile nou-create. În mod similar, condițiile de aplicare nu sunt analoge, din moment ce Normas Forales în cauză rezervă creditele fiscale întreprinderilor care realizează investiții ce depășesc 2,5 miliarde ESP, în timp ce de schemele din 1993 puteau beneficia întreprinderile nou-create care își începeau activitatea cu un capital minim plătit de 20 de milioane ESP, realizând o investiție de 80 de milioane ESP într-un termen determinat și creând cel puțin zece

locuri de muncă. Cele două facilități fiscale se disting de asemenea prin domeniul lor de aplicare. Astfel, creditele fiscale sunt legate de un exercițiu fiscal determinat, chiar dacă aplicarea lor a fost reinnoită în mai multe rânduri. În schimb, schemele de scutire din 1993 sunt deschise numai întreprinderilor care își încep activitatea între data intrării în vigoare a Normas Forales prin care sunt instituite și 31 decembrie 1994.

329 Prin urmare, oricare ar fi fost comportamentul Comisiei față de scutirile fiscale din 1993, din acesta nu se poate deduce nicio consecință cu privire la legalitatea creditelor fiscale în litigiu.

330 În plus și în orice caz, astfel cum a arătat Tribunalul în hotărârea privind schemele de scutire din 1993, niciunul dintre elementele de fapt și contextuale prezentate de reclamant și de intervenientele în susținerea lor, privind atitudinea Comisiei față de scutirile fiscale din 1993, și reiterate în prezenta cauză nu este de natură să demonstreze că această atitudine a Comisiei ar fi constituit o circumstanță excepțională care să fi putut determina încrederea lor legitimă în caracterul legal al scutirilor fiscale în discuție în aceste cauze (Hotărârea Tribunalului din 9 septembrie 2009, Diputación Foral de Álava și alții/Comisia, T-30/01-T-32/01 și T-86/02-T-88/02, Rep., p. I-2919, punctele 278-317).

331 Prin urmare, atitudinea Comisiei față de schemele de scutire din 1993 nu poate constitui o circumstanță excepțională care să fi putut determina în vreun fel încrederea legitimă în caracterul legal al creditelor fiscale în discuție în prezenta cauză.

332 Pe de altă parte, în ceea ce privește creditul fiscal de 25 % invocat de reclamant în cauzele T-227/01-T-229/01, chiar dacă se presupune că acesta poate fi considerat comparabil cu creditele fiscale de 45 % în discuție în prezenta cauză, reclamantii nu

susțin în niciun mod argumentul potrivit căruia procedura condusă de Comisie, și, prin urmare, atitudinea sa privind măsurile de scutire din 1993, ar fi vizat și creditul fiscal de 25 %.

333 Rezultă că argumentul întemeiat pe schemele din 1993 și pe atitudinea Comisiei în privința acestora nu poate fi primit.

— Cu privire la argumentul întemeiat pe durata procedurii

334 Confebask, reclamantă în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, invocă încălcarea principiului protecției încrederii legitime din cauza „duratei nejustificat de mari a procedurii”. Reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 invocă, la rândul lor, încălcarea aceluiași principiu din cauza duratei procedurii oficiale de investigare.

335 Trebuie amintit că, potrivit articolului 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 659/1999, în cazul unui eventual ajutor ilegal, Comisia nu este obligată să respecte termenele aplicabile în materie de ajutoare notificate.

336 Caracterul rezonabil al duratei procedurii de control în materia ajutoarelor de stat, fie că este vorba despre etapa examinării preliminare, fie despre procedura oficială de investigare, este apreciat în funcție de circumstanțele proprii fiecărei cauze și, în special, de contextul acesteia, de diferitele etape procedurale pe care le-a urmat Comisia, de comportamentul părților în cursul procedurii, de complexitatea, precum și de miza cauzei pentru diferitele părți interesate (Hotărârea din 15 iulie 2004, Spania/Comisia, punctul 167 de mai sus, punctul 53; în legătură cu procedura examinării preliminare, a se vedea Hotărârea Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid și Federación Catalana de Estaciones de Servicio/Comisia, punctul 115 de mai sus, punctul 122; în

legătură cu procedura oficială de investigare, a se vedea Hotărârea Tribunalului din 27 noiembrie 2003, Regione Siciliana/Comisia, T-190/00, Rec., p. II-5015, punctele 136 și 139).

337 În prezenta cauză, etapa examinării preliminare de 38 de luni (a se vedea punctul 300 de mai sus) a luat sfârșit odată cu deschiderea procedurii oficiale de investigare la 17 august 1999 (a se vedea punctul 22 de mai sus). Comisia a adoptat apoi deciziile atacate la 11 iulie 2001. Procedura oficială de investigare a durat, așadar, 23 de luni, iar durata procedurii considerate în ansamblul său este de 5 ani și 1 lună.

338 Din examinarea motivului întemeiat pe încălcarea principiului securității juridice (a se vedea punctele 301-307 de mai sus) reiese că, ținând cont de circumstanțele speței, procedura de examinare preliminară nu s-a prelungit în mod nerezonabil.

339 În legătură cu procedura oficială de investigare, rezultă din elementele dosarului că, în urma scrisorii Comisiei 17 august 1999, prin care Regatul Spaniei era informat despre deschiderea procedurilor oficiale de investigare, acesta a prezentat observații, înregistrate la Comisie la 12 noiembrie 1999. În cadrul observațiilor lor, autoritățile spaniole au considerat că nu era necesar să răspundă la întrebările Comisiei, formulate în cadrul deschiderii procedurii oficiale de investigare, privind deciziile de acordare a creditelor fiscale în cauză (punctul 43 din Decizia 2002/820; punctul 39 din Deciziile 2003/27 și 2002/894; a se vedea punctul 24 de mai sus).

340 Pe de altă parte, alte organisme și-au prezentat observațiile în martie și în aprilie 2000 privind Álava, și în ianuarie 2000 privind Biscaya și Guipúzcoa. Aceste comentarii au fost comunicate de Comisie autorităților spaniole în martie 2000 în privința creditului fiscal din Biscaya și Guipúzcoa și în mai 2000 în privința creditului fiscal din Álava. Autoritățile spaniole nu au prezentat observații ca reacție la aceste comentarii, deși acestea au introdus o cerere de prelungire a termenului în acest scop (punctul 52 din Decizia 2002/820; punctul 60 din Deciziile 2003/27 și 2002/894; a se vedea punctul 26 de mai sus).

341 Din cele ce precedă reiese că autoritățile spaniole au contribuit, cel puțin în parte, prin comportamentul lor, la prelungirea procedurii de examinare.

342 În lumina acestor circumstanțe și ținând cont de context, de complexitatea măsurilor în discuție și de miza cauzei, durata procedurii de investigare în ansamblul său nu poate fi considerată nerezonabilă.

343 Reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 invocă Hotărârea RSV/Comisia, punctul 287 de mai sus, potrivit căreia o întârziere a Comisiei în a decide că un ajutor este ilegal și că trebuie desființat și recuperat de către un stat membru poate, în anumite circumstanțe, să determine, pentru beneficiarii ajutorului menționat, o încredere legitimă de natură să împiedice Comisia să solicite statului membru respectiv să dispună restituirea acestuia. În Hotărârea RSV/Comisia, punctul 287 de mai sus, Curtea a estimat, astfel, că termenul de 26 de luni necesar Comisiei pentru a adopta decizia în această cauză ar fi putut să determine o încredere legitimă a reclamanților de natură să împiedice instituția să solicite autorităților naționale vizate să dispună restituirea ajutorului în cauză.

344 Cu toate acestea, circumstanțele cauzei care au determinat pronunțarea acestei hotărâri erau excepționale și nu prezintă nicio similitudine cu cele ale prezentei cauze. Astfel, ajutorul în cauză făcuse, chiar dacă după plata sa către beneficiar, obiectul unei proceduri de notificare oficială către Comisie. Ajutorul privea costurile suplimentare legate de o operațiune care făcuse deja obiectul unor ajutoare autorizate de Comisie. Ajutorul privea un sector care, începând din 1977, primise de la autoritățile naționale ajutoare autorizate de Comisie. Examinarea compatibilității sale cu piața comună nu necesitase o cercetare aprofundată. Curtea a dedus de aici că, în aceste condiții, reclamanta avusese motive să creadă în mod rezonabil că ajutorul nu va întâmpina obiecții din partea Comisiei (Hotărârea RSV/Comisia, punctul 287 de mai sus, punctele 14-16).

345 Astfel de elemente diferențiază în mod fundamental această cauză de prezentele acțiuni. Astfel, creditele fiscale în cauză nu privesc un sector specific și nici, *a fortiori*, un sector specific beneficiar al unor ajutoare autorizate. Acestea nu au fost notificate și nu

se situează în prelungirea niciunei scheme de ajutor anterioare autorizate de Comisie. Dimpotrivă, acestea au făcut obiectul deciziilor Comisiei în cauzele care au determinat pronunțarea Hotărârilor Demesa și Ramondín, punctul 43 de mai sus, anterioare deschiderii procedurilor oficiale de investigare (a se vedea punctul 43 de mai sus), nelăsând nicio îndoială asupra faptului că era contestată compatibilitatea lor cu piața comună.

346 Prin urmare, circumstanțele particulare ale cauzei care au determinat pronunțarea Hotărârii RSV/Comisia, punctul 287 de mai sus, amintite anterior, sunt total diferite de cele ale prezentei cauze. Reclamanții și intervenienții în susținerea lor nu pot, așadar, să se prevaleze de această hotărâre în mod util în prezenta cauză.

347 În concluzie, durata procedurii în ansamblul său nu are, ținând cont de circumstanțele speței, un caracter nerezonabil și nu constituie o circumstanță excepțională de natură să justifice încrederea legitimă în caracterul legal al ajutoarelor.

— Cu privire la argumentul întemeiat pe lipsa menționării, în deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare, a obligației de suspendare a aplicării dispozițiilor fiscale în litigiu și a riscului de recuperare

348 Reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 invocă o încredere legitimă în legalitatea schemelor de ajutor în litigiu datorită absenței, în deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare, a obligației de a suspenda aplicarea dispozițiilor în litigiu.

349 Or, reiese din deciziile de deschidere a procedurii oficiale de investigare, care au făcut de altfel obiectul unor acțiuni care au fost respinse de Tribunal (Hotărârea Diputación Foral de Guipúzcoa și alții/Comisia, punctul 22 de mai sus), că, potrivit Comisiei,

creditele fiscale în cauză constituiau ajutoare noi care puteau fi considerate ilegale. O asemenea calificare implică faptul că efectul suspensiv care decurge, în privința ajutoarelor noi, din articolul 88 alineatul (3) ultima teză CE, nu a fost respectat. Prin urmare, faptul că obligația de suspendare a măsurilor în cauză nu a fost amintită în mod explicit în deciziile de deschidere a procedurii oficiale de investigare nu poate constitui o circumstanță excepțională, de natură să determine în vreun fel o încredere legitimă în legalitatea măsurilor în cauză.

350 Pe de altă parte, reclamanții invocă lipsa menționării riscului de recuperare a avantajelor care rezultă din creditele fiscale în deciziile de deschidere a procedurii oficiale de investigare.

351 Or, Tribunalul arată că invitațiile de a prezenta observații, publicate în Jurnalul Oficial (a se vedea punctul 25 de mai sus), amintesc, în cadrul rezumatului deciziilor de deschidere a procedurii oficiale de investigare, că, potrivit articolului 14 din Regulamentul nr. 659/1999, orice ajutor ilegal poate face obiectul unei recuperări de la beneficiarul său. În plus, și în orice caz, reiese dintr-o jurisprudență constantă că eliminarea unui ajutor ilegal prin recuperare este consecința logică a constatării nelegalității sale (Hotărârea Curții din 21 martie 1990, Belgia/Comisia, punctul 198 de mai sus, punctul 66, și Hotărârea Curții din 15 decembrie 2005, Unicredito Italiano, C-148/04, Rec., p. I-11137, punctul 113).

352 Prin urmare, lipsa mențiunii explicite a riscului de recuperare nu poate constitui o circumstanță excepțională de natură să determine încrederea legitimă în legalitatea măsurilor în cauză.

353 Din toate cele ce precedă rezultă că reclamanții și intervenientele în susținerea acestora nu au demonstrat existența unor circumstanțe excepționale care pot împiedica recuperarea ajutoarelor în cauză.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului egalității de tratament

354 Cámaras Oficiales de Comercio e Industria arată că, în cauze foarte similare, Comisia a luat în considerare din oficiu elementele constitutive ale unei încrederi legitime și a renunțat să solicite recuperarea ajutoarelor. Acestea invocă încălcarea principiului egalității de tratament.

355 Trebuie să se constate că acest motiv, întemeiat pe încălcarea principiului egalității de tratament, nu a fost invocat de reclamanti și nu are legătură cu obiectul litigiului astfel cum este definit de aceștia. Prin urmare, motivul trebuie declarat inadmisibil, potrivit jurisprudenței amintite la punctul 292 de mai sus.

356 În orice caz, chiar dacă ar fi fost admisibil, acest motiv nu ar fi întemeiat.

357 Respectarea principiului egalității de tratament și al nediscriminării impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv (a se vedea Hotărârea Curții din 26 octombrie 2006, Koninklijke Coöperatie Cosun, C-248/04, Rec., p. I-10211, punctul 72 și jurisprudența citată).

358 Or, intervenientele nu demonstrează faptul că situația privind schemele de ajutor în litigiu ar fi comparabilă cu situațiile în cauză în deciziile pe care le invocă și în care Comisia a considerat că recuperarea nu trebuia să fie dispusă.

359 Astfel, în aceste decizii, Comisia a arătat că nerecuperarea ajutoarelor era justificată prin împrejurări de natură să determine încrederea legitimă în legalitatea schemelor examinate, de care aceasta a ținut cont. Comisia a luat în considerare în special faptul că

inexistența ajutorului fusese constatată în mod expres în alte decizii privind măsuri analoge schemelor examinate în aceste decizii, justificând astfel nerecuperarea ajutoarelor (Deciziile 2003/81, 2004/76, 2003/438 și 2003/512; a se vedea punctul 288 de mai sus). Comisia a ținut cont de asemenea, în anumite cazuri, de faptul că durata procedurii în cauză nu era deloc imputabilă statului membru respectiv (Decizia 2001/168; punctul 288 de mai sus) sau de faptul că singurului beneficiar al schemei în cauză nu i-a fost acordat avantajul în litigiu și că, prin urmare, nu se impunea recuperarea (Decizia 2003/81; a se vedea punctul 288 de mai sus).

- 360 Nu aceeași este situația în deciziile atacate, în care Comisia a subliniat că, dimpotrivă, condițiile dreptului de a invoca protecția încrederii legitime nu erau îndeplinite (punctele 74 și 75 din Decizia 2002/820, punctele 81 și 82 din Deciziile 2003/27 și 2002/894), ceea ce a fost admis de Tribunal (a se vedea punctele 310-353 de mai sus). Deciziile Comisiei invocate de interveniente privesc, așadar, măsuri și situații diferite de cele din prezenta cauză.
- 361 Prin urmare, motivul întemeiat pe faptul că deciziile atacate, prin dispunerea recuperării ajutoarelor în cauză, ar fi încălcat principiul egalității de tratament nu poate fi primit.
- 362 Prin urmare, acesta trebuie respins ca fiind inadmisibil și, în orice caz, nefondat.
- 363 În sfârșit, reclamantii în cauzele T-227/01-T-229/01 arată că obligația de rambursare a ajutoarelor ilegale ar fi trebuit să fie limitată la investițiile realizate ulterior datei publicării în Jurnalul Oficial a deciziilor de deschidere a procedurilor oficiale de investigare.

364 În măsura în care acest argument, invocat în privința principiului protecției încrederii legitime, vizează proporționalitatea recuperării, acesta va fi discutat în cadrul examinării motivului privind proporționalitatea deciziilor atacate (a se vedea punctul 366 și următoarele de mai jos).

365 În concluzie, motivul întemeiat pe un viciu de procedură, pe încălcarea principiilor securității juridice, bunei administrări, protecției încrederii legitime și egalității de tratament trebuie să fie respins în totalitate.

F — Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității (cauzele T-227/01-T-229/01)

1. Argumentele părților

366 Reclamanții în cauzele T-227/01-T-229/01 susțin că obligația de recuperare este disproporționată. Aceștia arată că recuperarea ar fi trebuit să fie exclusă în privința întreprinderilor care produc numai pentru piața locală și în privința celor care operează într-un sector închis concurenței. Deciziile atacate ar fi trebuit de asemenea să limiteze obligația de rambursare la ceea ce depășea limitele maxime ale ajutoarelor regionale admise în Țara Bascilor din Spania.

367 În plus, aceștia arată că obligația de rambursare a ajutoarelor ilegale ar fi trebuit să fie limitată la investițiile realizate după data publicării în Jurnalul Oficial a deciziilor de deschidere a procedurilor oficiale de investigare.

368 Pe de altă parte, alternative mai puțin constrângătoare decât recuperarea ajutoarelor ar fi permis restabilirea situației anterioare. În consecință, Comisia nu ar putea impune recuperarea ajutorului dacă statul membru consideră această alternativă mai constrângătoare decât o altă măsură. Potrivit reclamanților, articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999, care prevede recuperarea ajutoarelor incompatibile cu piața comună, privește subvențiile și nu poate fi transpus în mod automat în privința ajutoarelor care constau într-o normă fiscală selectivă.

369 În sfârșit, pentru a permite statului membru să aleagă alternativa cea mai potrivită, Comisia ar fi trebuit să precizeze aproximativ pragul minim al investiției care ar fi evitat calificarea drept ajutoare de stat pentru Normas Forales în cauză.

370 Articolul 3 din deciziile atacate ar trebui, prin urmare, să fie anulat.

371 Comisia solicită respingerea acestui motiv.

2. Aprecierea Tribunalului

372 Potrivit unei jurisprudențe constante, eliminarea unui ajutor ilegal prin recuperare este consecința logică a constatării nelegalității sale. În consecință, recuperarea unui ajutor de stat acordat în mod ilegal, în vederea restabilirii situației anterioare, nu poate, în principiu, să fie considerată drept o măsură disproporționată în raport cu obiectivele dispozițiilor tratatului în materia ajutoarelor de stat (Hotărârea din 14 ianuarie 1997, Spania/Comisia, punctul 311 de mai sus, punctul 47, și Hotărârea din 29 aprilie 2004, Italia/Comisia, C-298/00 P, punctul 111 de mai sus, punctul 75).

- 373 Prin restituirea ajutorului, beneficiarul pierde avantajul de care beneficiase pe piață în raport cu concurenții săi, iar situația anterioară plății ajutorului este restabilă (Hotărârea Curții din 4 aprilie 1995, Comisia/Italia, C-350/93, Rec., p. I-699, punctul 22). Rezultă de asemenea din această funcție a rambursării că, în general, în afara unor circumstanțe excepționale, Comisia nu poate încălca puterea discreționară de care dispune, recunoscută în jurisprudența Curții, atunci când solicită statului membru să recupereze sumele acordate cu titlu de ajutoare ilegale, întrucât aceasta nu face decât să restabilească situația anterioară (Hotărârea din 17 iunie 1999, Belgia/Comisia, punctul 142 de mai sus, punctul 66, și Hotărârea din 7 martie 2002, Italia/Comisia, C-310/99, Rec., p. I-2289, punctul 99).
- 374 Desigur, principiul proporționalității impune ca actele instituțiilor comunitare să nu depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru a atinge scopul urmărit, fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare (Hotărârea Curții din 17 mai 1984, Denkvit Nederland, 15/83, Rec., p. 2171, punctul 25, și Hotărârea Curții din 11 iulie 1989, Schröder HS Krafffutter, 265/87, Rec., p. 2237, punctul 21).
- 375 Cu toate acestea, recuperarea ajutoarelor ilegale, din moment ce vizează restabilirea situației anterioare, nu poate, în principiu, să fie considerată drept o măsură disproporționată în raport cu obiectivele dispozițiilor tratatului în materie de ajutoare de stat. O asemenea măsură, chiar dacă este pusă în aplicare la mult timp după acordarea ajutoarelor în cauză, nu poate constitui o sancțiune neprevăzută de dreptul comunitar (Hotărârea CETM/Comisia, punctul 148 de mai sus, punctul 164).
- 376 În lumina acestor principii, niciunul dintre argumentele invocate de reclamânți în prezenta cauză nu demonstrează că obligația de recuperare ar prezenta un caracter disproporționat în raport cu obiectivele tratatului.
- 377 Mai întâi, în măsura în care autoritățile spaniole au considerat că nu era necesar să răspundă solicitărilor Comisiei, formulate în cadrul deschiderii procedurilor oficiale de investigare, privind deciziile de acordare a creditelor fiscale în cauză (a se vedea

punctul 24 de mai sus), nu se poate imputa Comisiei faptul că nu a exclus anumite întreprinderi sau anumite sectoare din obligația de recuperare.

- 378 În mod similar, afirmația reclamanților potrivit căreia deciziile atacate ar fi trebuit să limiteze obligația de rambursare a creditelor fiscale la cele care privesc investițiile realizate după publicarea deciziilor de deschidere a procedurii oficiale de investigare, respectiv după 4 decembrie 1999 pentru Biscaya și Guipúzcoa și după 11 martie 2000 pentru Álava, nu se bazează pe nicio justificare, din moment ce ajutoarele în cauză sunt ilegale *ab initio* și nu a putut fi dovedită, în prezenta cauză, nicio împrejurare excepțională de natură să permită evitarea recuperării (a se vedea punctul 353 de mai sus).
- 379 În legătură cu schemele de ajutoare transsectoriale, și în absența unor informații mai precise furnizate în cadrul procedurii administrative, deciziile atacate nu pot fi considerate disproporționate pentru motivul că acestea nu au delimitat mai mult obligația de recuperare a ajutoarelor în cauză. În această privință, trebuie arătat că deciziile atacate, ale căror dispozitive trebuie să fie interpretate, dacă este cazul, ținând cont de motivele care au condus la adoptarea lor (Hotărârea Curții din 15 mai 1997, TWD/Comisia, C-355/95 P, Rec., p. I-2549, punctul 21), menționează expres „posibilitatea ca ajutoare individuale să fie considerate, în totalitate sau în parte, compatibile cu piața comună pe baza caracteristicilor lor proprii, fie în cadrul unei decizii ulterioare a Comisiei, fie în aplicarea regulamentelor de exceptare”.
- 380 Pe de altă parte, contrar celor afirmate de reclamanți, articolul 14 din Regulamentul nr. 659/1999 nu distinge după cum măsura de ajutor în cauză este o subvenție sau o scutire fiscală, iar jurisprudența aplică aceleași principii, inclusiv în materie de recuperare a avantajelor fiscale (Hotărârea Unicredito Italiano, punctul 351 de mai sus, punctul 113). Recuperarea ajutoarelor ilegale prin intermediul rambursării sumelor în cauză constituie, așadar, în prezenta cauză, modul cel mai adecvat pentru a neutraliza efectele denaturării concurenței provocate de creditele fiscale în litigiu și pentru a restabili situația concurențială anterioară.

381 În sfârșit, nu revenea Comisiei sarcina de a stabili, în cadrul deciziilor atacate, pragul minim al investiției care ar fi evitat calificarea drept ajutor în prezenta cauză. O asemenea problemă se referă mai mult la dialogul dintre autoritățile spaniole și Comisie, în cadrul notificării schemelor în cauză, care ar fi trebuit să aibă loc înainte de punerea lor în aplicare.

382 Prin urmare, motivul întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității trebuie să fie respins ca nefondat.

383 În consecință, acțiunile trebuie respinse în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

384 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

I — Cauzele T-227/01-T-229/01

385 Întrucât reclamantii, respectiv Territorios Históricos de Álava, de Vizcaya y de Guipúzcoa, precum și Comunidad autónoma del País Vasco, au căzut în pretenții în acțiunile T-227/01-T-229/01, se impune ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, să fie obligați să suporte și cheltuielile de judecată efectuate de Comisie și de Comunidad autónoma de La Rioja, conform concluziilor acestora din urmă.

386 Confebask, Cámaras Oficiales de Comercio e Industria, interveniente, suportă propriile cheltuieli de judecată.

II — Cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01

387 Întrucât Confebask a căzut în pretenții în acțiunile T-265/01, T-266/01 și T-270/01, se impune ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, să fie obligată să suporte și cheltuielile de judecată efectuate de Comisie și de Comunidad autónoma de La Rioja, conform concluziilor acestora din urmă.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a cincea extinsă)

declară și hotărăște:

1) Cauzele T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01 sunt conexate în vederea pronunțării hotărârii.

2) Respinge acțiunile.

3) În cauzele T-227/01-T-229/01:

- **Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava, Territorio Histórico de Vizcaya – Diputación Foral de Vizcaya, Territorio Histórico de Guipúzcoa – Diputación Foral de Guipúzcoa și Comunidad autónoma del País Vasco - Gobierno Vasco suportă fiecare propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisie și de Comunidad autónoma de La Rioja;**

- **Confederación Empresarial Vasca (Confebask), Cámara Oficial de Comercio e Industria de Álava, Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Vizcaya și Cámara Oficial de Comercio, Industria y Navegación de Guipúzcoa suportă fiecare propriile cheltuieli de judecată.**

4) În cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01, Confebask suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisie și de Comunidad autónoma de La Rioja.

Vilaras

Martins Ribeiro

Dehousse

Šváby

Jürimäe

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 9 septembrie 2009.

Semnături

Cuprins

Cadrul juridic	II - 3047
I — Reglementarea comunitară	II - 3047
II — Reglementarea națională	II - 3053
A — Credit fiscal instituit prin legislația fiscală din Territorio Histórico de Álava	II - 3053
B — Credite fiscale instituite prin legislația fiscală din Territorios Históricos de Vizcaya y de Guipúzcoa	II - 3056
Situația de fapt	II - 3057
Deciziile atacate	II - 3059
Procedura	II - 3063
Concluziile părților	II - 3068
I — În cauzele T-227/01-T-229/01	II - 3068
II — În cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01	II - 3070
În drept	II - 3071
I — Cu privire la admisibilitatea acțiunilor	II - 3071
A — Cu privire la admisibilitatea acțiunilor în cauzele T-227/01-T-229/01.	II - 3071
1. Cu privire la admisibilitate acțiunilor în anulare în cauzele T-227/01-T-229/01	II - 3072
a) Argumentele părților	II - 3072
b) Aprecierea Tribunalului	II - 3072
2. Cu privire la admisibilitatea intervenției Confebask în cauzele T-227/01-T-229/01	II - 3073
a) Cu privire la admisibilitate cererii de intervenție a Confebask	II - 3073
b) Cu privire la admisibilitatea memoriului în intervenție al Confebask	II - 3076
	II - 3151

Argumentele părților	II - 3076
Aprecierea Tribunalului	II - 3077
B — Cu privire la admisibilitatea acțiunii în anulare formulate de Confebask în cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01	II - 3080
1. Argumentele părților	II - 3080
2. Aprecierea Tribunalului	II - 3081
II — Cu privire la temeinicia acțiunilor	II - 3084
A — Cu privire la motivul întemeiat pe inexistența unui ajutor de stat în sensul articolului 87 CE (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)	II - 3084
1. Cu privire la primul aspect, întemeiat pe inexistența unei reduceri a încasărilor fiscale	II - 3085
a) Argumentele părților	II - 3085
b) Aprecierea Tribunalului	II - 3085
2. Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe absența unei denaturări a concurenței și a unui efect asupra schimburilor intracomunitare, precum și pe nemotivarea deciziilor atacate	II - 3087
a) Argumentele părților	II - 3087
b) Aprecierea Tribunalului	II - 3088
3. Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe caracterul general al măsurilor fiscale	II - 3092
a) Argumentele părților	II - 3092
b) Aprecierea Tribunalului	II - 3094
4. Cu privire la al patrulea aspect, întemeiat pe justificarea măsurilor fiscale prin natura și prin structura generală a sistemului fiscal	II - 3098
a) Argumentele părților	II - 3098
b) Aprecierea Tribunalului	II - 3099
5. Cu privire la motivul întemeiat pe inaplicabilitatea articolului 87 CE măsurilor în cauză	II - 3101
B — Cu privire la motivul întemeiat pe pretinsa compatibilitate a Normas Forales cu piața comună (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)	II - 3103
1. Argumentele părților	II - 3103

2. Aprecierea Tribunalului	II - 3104
C — Cu privire la motivul întemeiat pe abuzul de putere (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)	II - 3108
1. Argumentele părților	II - 3108
2. Aprecierea Tribunalului	II - 3108
D — Cu privire la motivul întemeiat pe caracterul existent al ajutoarelor în cauză (cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01)	II - 3109
1. Argumentele părților	II - 3109
2. Aprecierea Tribunalului	II - 3112
E — Cu privire la motivul întemeiat pe un viciu de procedură și pe încălcarea principiilor securității juridice, buneii administrări, protecției încrederii legitime și egalității de tratament (cauzele T-227/01-T-229/01, precum și T-265/01, T-266/01 și T-270/01)	II - 3117
1. Cu privire la motivul întemeiat pe un viciu de procedură	II - 3118
a) Argumentele părților	II - 3118
b) Aprecierea Tribunalului	II - 3119
2. Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice și buneii administrări, a principiului protecției încrederii legitime și a principiului egalității de tratament.	II - 3122
a) Argumentele părților	II - 3122
b) Aprecierea Tribunalului	II - 3127
Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiilor securității juridice și buneii administrări, din cauza duratei examinării preliminare	II - 3127
Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime	II - 3131
— Cu privire la argumentele întemeiate pe Decizia 93/337	II - 3133
— Cu privire la argumentul întemeiat pe schemele din 1993 și pe atitudinea Comisiei în privința acestora	II - 3135
— Cu privire la argumentul întemeiat pe durata procedurii	II - 3137

— Cu privire la argumentul întemeiat pe lipsa menționării, în deciziile de deschidere a procedurilor oficiale de investigare, a obligației de suspendare a aplicării dispozițiilor fiscale în litigiu și a riscului de recuperare	II - 3140
Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului egalității de tratament	II - 3142
F — Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea principiului proporționalității (cauzele T-227/01-T-229/01)	II - 3144
1. Argumentele părților	II - 3144
2. Aprecierea Tribunalului	II - 3145
Cu privire la cheltuielile de judecată	II - 3148
I — Cauzele T-227/01-T-229/01	II - 3148
II — Cauzele T-265/01, T-266/01 și T-270/01	II - 3149